
AGJENCIA PËR MBIKËQYRJEN E SIGURIMEVE

PLANI VJETOR
MBI GJENDJEN DHE LËVIZJEN NË TREGUN E SIGURIMEVE NË VITIN 2019

Shkup, 2020

Raporti është përgatitur në përputhje me nenin 158-o të Ligjit për supervizion të sigurimit dhe për përgatitjen e tij Agjencia e Mbikëqyrjes së Sigurimeve ka përdorur të dhëna nga evidenca personale.

PËRMBAJTJA

1. HYRJA	4
2. KORNIZA LIGJORE	5
3. TREGU I SIGURIMEVE NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT	7
3.1. SHOQËRITË E SIGURIMEVE	7
3.1.1. STRUKTURA E PRONËSISË	8
3.1.2. NORMA E ZHVILLIMIT	8
3.1.3. PRIMI BRUTO POLISË	10
3.1.4. STRUKTURA E PJESËMARRJES	14
3.1.5. DËMET BRUTO TË PAGUARA	16
3.1.6. MJETET DHE BURIMET E MJETEVE	17
3.1.7. REZERVA TEKNIKE	20
3.1.8. MJETET TË CILAT I MBULOJNË REZERVAT TEKNIKE	21
3.1.9. ADEKUATSHMËRIA E KAPITALIT TË SHOQËRIVE TË SIGURIMEVE	22
3.1.10. REZULTATI FINANCIAR NGA PUNA	23
3.1.11. INDIKATORË TË SEKTORIT TË SIGURIMEVE	24
3.2. NDËRMJETËSIMI NË SIGURIME	26
3.2.1. PËRFAQËSIMI NË SIGURIMET	26
3.2.1. PUNË BROKERE TË SIGURIMEVE	28
3.3. BYROJA NACIONALE E SIGURIMIT	30
3.3.1. FONDI GARANTUES I BNS-SË	31
3.3.2. RIMBURSIMI I DËMEVE NGA FONDI GARANTUES	32

1. HYRJA

Agjencia e Mbikëqyrjes së Sigurimeve (në tekstin e mëtejshëm "AMS") është trup rregullator i pavarur dhe sovran në tregun e sigurime i cili kryen autorizime publike të përcaktuara me Ligjin për supervizion të sigurimit dhe Ligjin për sigurim të obligueshëm në transport. AMS-ja ka për qëllim të kontribuojë në funksionimin e ligjshëm dhe efikas të tregut të sigurimeve në vend, në zhvillimin e vazhdueshëm të tij, në mbrojtjen e të drejtave dhe interesave të të siguruarve, si edhe në përparimin e stabilitetit financiar në vend.

Në fund të vitit 2019 në tregun e sigurimeve në Republikën e Maqedonisë së Veriut punojnë aktivisht 16 shoqëri sigurimesh, prej të cilave 11 shoqëri kryejnë punë të sigurimit jojetë, kurse 5 sigurim të jetës. Në fushën e ndërmjetësimit, në fund të vitit 2019 aktive janë 39 shoqëri brokere të sigurimit, 10 shoqëri për përfaqësim në sigurim dhe 7 banka të cilat kryejnë punë të përfaqësimit në sigurime.

Në vitin 2019 është realizuar premi bruto polisë (në tekstin e mëtejshëm: "PBP") në shumë të përgjithshme prej 10.58 miliarda denarësh, që përbën një rritje prej 6,61% në raport me PBP-në e realizuar në vitin 2018 (2018: 9.93 miliarda denarë). Në pjesën e sigurimit jojetë është realizuar PBP në shumë prej 8.75 miliarda denarësh (2018: 8.26 miliarda denarë), përkatësisht rritje prej 5.99% në krahasim me vitin 2018. Njëkohësisht, te sigurimi i jetës është realizuar PBP në shumë prej 1.83 miliarda denarësh (2018: 1.67 miliarda denarë), që përbën zmadhim prej 9,69%.

Shoqëritë e sigurimit më 31.12.2019 disponojnë mjete në shumë prej 23.92 miliarda denarësh, që shënojnë rritje prej 10.53% në raport me vitin e kaluar (2018: 21.64 miliarda denarë). Kapitali i përgjithshëm i llogaritur i shoqërive të sigurimeve shënon rritje prej 5.22% në krahasim me vitin 2018, përkatësisht në fund të vitit 2019 është 6,65 miliarda denarë. Margjina e solvencës, si indikator kryesor për vlerësim të stabilitetit të sektorit të sigurimeve është 1,69 miliarda denarë, kështu që kapitali i sektorit të sigurimeve është 3.9 herë mbi nivelin e margjinës së solvencës.

Gjatë vitit 2019, sektori i sigurimeve realizoi humbje prej 25.36 milionë denarësh. Gjatë kësaj, shoqëritë për sigurim jojetë realizuan humbje prej 125.91 milionë denarësh, kurse, shoqëritë për sigurim të jetës realizoi fitim për tatim prej 100.54 milionë denarësh.

Në fushën e normativës ligjore në vitin 2019 janë miratuar ndryshime në Ligjin për supervizion të sigurimit dhe Ligjin për sigurim të obligueshëm në transport.

2. KORNIZA LIGJORE

Ligji për supervizion të sigurimit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 27/2002, 98/02, 79/07, 88/08, 67/10, 44/11, 112/11, 188/13, 30/14, 43/14, 112/14, 153/15, 92/15, 23/16, 83/18 dhe 198/18 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 101/19), Ligji për sigurim të obligueshëm në transport ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 88/05, 70/06, 81/08, 47/11, 135/11, 112/14 dhe 145/15 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 220/19), Ligji për sigurim vullnetar shëndetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 145/12 dhe 192/15), Ligji për pagim të pensioneve dhe kompensimeve pensionale në fushën e sigurimit financiar kapital të pensionit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 11/12, 147/15 dhe 30/16) dhe Ligji për parandalim të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmi ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 120/18 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 275/19) dhe kornizën ligjore themelore e cila i rregullon kushtet dhe mënyrën e kryerjes së punëve të ndërmjetësimit në sigurimet dhe zbatimin e supervizionit mbi punës e shoqërive të sigurimeve, shoqërive brokere të sigurimeve dhe shoqërive për përfaqësim në sigurim.

Kornizën më të gjerë ligjore e përfaqësojnë Ligji për marrëdhënie obligative ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 18/01, 4/02, 5/03, 84/08, 81/09, 161/09 dhe 123/13) në pjesën që lidhet me marrëveshjet e sigurimeve dhe Ligji për shoqëritë tregtare ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16 dhe 61/16, 64/18 и 120/18).

Ligji për supervizion të sigurimit i inkorporon parimet dhe standardet e sigurimeve të Asociacionit Ndërkombëtar të Supervizorëve të Sigurimeve (IAIS), si dhe direktivat për sigurime të Bashkimit Evropian (BE). Me këtë ligj rregullohet themelimi dhe puna e shoqërive të sigurimeve, menaxhimi me rreziqet, roli i aktuarëve të autorizuar, mbajtja e librave të biznesit dhe raporteve, revizioni i brendshëm dhe i jashtëm, përfaqësimi dhe ndërmjetësimi në sigurimet, supervizioni i shoqërive të sigurimeve, puna e AMS-së, zbatimi i supervizionit dhe procedura për marrjen e vendimeve nga AMS-ja, puna e pulleve të sigurimeve dhe risigurimeve, bashkëpunimi me organet dhe trupat mbikëqyrës të BE-së, si dhe dispozitat dënuese.

Në vitin 2019 është miratuar Ligji për ndryshim dhe plotësim të Ligjit për supervizion të sigurimit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 101/2019) me të cilin hiqet kufizimi për themeluesit e shoqërive për përfaqësim në sigurim që të jenë të lidhur nga kapitali apo në aspektin drejtues me shoqëritë për sigurime, përkatësisht, shoqëria për përfaqësim në sigurime të mos lejohet të jetë person që lidhet me shoqëri sigurimi. Ndryshimet e Ligjit kanë për qëllim të mundësojnë qasje më të madhe te prodhimet dhe shërbimet e sigurimeve nëpërmjet përfaqësimit në sigurime si kanal i shpërndarjes së prodhimeve dhe shërbimeve të sigurimit.

Sigurimi i obliguar në transport është rregulluar me **Ligjin për sigurim të obliguar në transport**, i cili i rregullon marrëveshjet për sigurim të obliguar, shumat minimale të sigurimit, afatet për paraqitje dhe kompensim të dëmit nga shoqëritë e sigurimeve, përcaktimi i të drejtës së ndërmjetësimit (mediatim), kompetencat e Fondit Garantues, ndryshimi i mënyrës së përcaktimit të tarifave të premive nëpërmjet funksionimit të Komisionit për Sigurim të Përgjegjësishë Automobilistike dhe Dispozitat Dënuese për Shoqëritë e Sigurimeve dhe Byrosë Nacionale për Sigurimet. Gjithashtu, Ligji parashikon lehtësim të dhënies së shërbimeve ndërkufitare të sigurimeve nëpërmjet vendosjes të së a.q. përfaqësues i

autorizuar për dëmet dhe vendosjes së Shërbimit për kompensim të dëmeve, por këto aktivitete do të aktualizohen në momentin e hyrjes së Republikës së Maqedonisë së Veriut në Bashkimin Evropian.

Në vitin 2019 është miratuar Ligji për ndryshim dhe plotësim të Ligjit për sigurim të obliguar në transport ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 220/19) me qëllim të harmonizimit me dispozitat e BE-së në fushën e aviacionit civil, përkatësisht vendoset sigurim i obliguar i bagazhit dhe sendeve, dëme që u shkaktohen personave të tretë nga mjet i aviacionit pa ekuipazh, si dhe sigurim për dëm të shkaktuar ndaj udhëtarëve gjatë operacioneve jokomerciale me mjete të aviacionit. Gjithashtu, me ndryshimet përmirësohen të drejtat e personave të dëmtuar gjatë fatkeqësive në qarkullim, në drejtim të përsheptimit të procesit të dëmshpërblimit duke u vendosur afati prej 60 ditësh gjatë së cilit shoqëria përgjegjëse e sigurimit është e obliguar personit të dëmtuar t'i dorëzojë ofertë të argumentuar për kompensim të dëmit apo përgjigje të argumentuar për kërkesën për kompensim të dëmit.

Me **Ligjin për sigurim vullnetar shëndetësor** jepet mundësi ligjore dhe hapet një fushë e gjerë veprimi për shoqëritë e sigurimeve për oferta të pakove të shërbimeve shëndetësore të cilat janë përfshirë tashmë me sistemin e sigurimit të obligueshëm shëndetësor. Sigurimi shtesë shëndetësorë siguron mbulim të shpenzimeve në emër të pjesëmarrjes me mjete personale për shfrytëzim të shërbimeve shëndetësore nga sigurimi shëndetësor i obliguar (participim), në përputhje me dispozitat e sigurimit të obliguar shëndetësor dhe mbrojtjes shëndetësore. Sigurimi privat shëndetësor mundëson mbulim të shpenzimeve për përdorim të shërbimeve shëndetësore për standard më të lartë të shërbimeve shëndetësore të cilat dalin nga sigurimi i obliguar shëndetësor, shpenzimet për mbulim të shërbimeve shëndetësore të përdorura në veprimtari shtesë, si dhe për përdorim të shërbimeve shëndetësore në institucionet shëndetësore jashtë rrjetit të institucioneve shëndetësore ku kryhet veprimtaria shëndetësore dhe te personat juridikë të cilët kryejnë përpunim, dhënie dhe servisim të mjeteve ortopedike dhe mjeteve të tjera ndihmëse.

Me **Ligjin për pagim të pensioneve dhe kompensimeve pensionale nga fusha e sigurimit financiar pensional** përfundoi rregullimi i sigurimit kapital financiar në Republikën e Maqedonisë së Veriut me rregullim të fazës së deakumulimit, përkatësisht me këtë Ligj rregullohen pagesat e pensioneve nga shtylla e dytë dhe kompensimet e pensionit nga shtylla e tretë (tërheqje të programuara, anuitete të përjetshme dhe kombinimi i tyre), llojet e pagesave të kompensimeve të pensionit nga shtylla e tretë (tërheqje të programuara, anuitete, pagesa të njëfishta dhe të shumëfishta), karakteristika dhe rregulla për lloje të ndryshme të pagesave dhe mënyra dhe procedura e fitimit të të drejtës së kompensimit pensional nga shtylla e tretë. Në këtë Ligj rregullohet edhe se cilat institucione do të mund të bëjnë pagim të pensioneve dhe kompensimeve të pensioneve nga shtylla e dytë dhe e tretë - shoqëritë pensionale dhe shoqëritë për sigurim të jetës. Gjithashtu, për shkak të transparencës më të madhe të përzgjedhjes së pensionit nga shtylla e dytë dhe kompensimit të pensionit nga shtylla e tretë, u vendos Sistem elektronik i centralizuar i kotacionit nëpërmjet të cilit do të dorëzohen kërkesa për kotacione për lloje të ndryshme të pagesave dhe do të merren oferta nga shoqëritë pensionale dhe shoqëritë e sigurimit.

Ligji për parandalim të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit përcakton kompetencë të AMS-së për zbatim të mbikëqyrjes në tregun e sigurimeve, i cili është lëndë rregullimi në këtë ligj, ndërsa sidomos në pjesën e zbatimit të masave dhe veprimeve për parandalim të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

3. TREGU I SIGURIMEVE NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT

3.1. SHOQËRITË E SIGURIMEVE

Gjatë vitit 2019 në tregun e sigurimeve funksionojnë 16 shoqëri sigurimesh për sigurim, prej të cilave 5 shoqëri të sigurimeve punojnë në sigurimin e jetës, kurse 11 të tjerat kryejnë punë të sigurimit jojetë. Vetëm një shoqëri, përveç punëve të sigurimit jojetë, ka lejë të kryejë edhe punë të risigurimit. (Tabela nr. 1).

Tabela nr. 1: Regjistri i shoqërive për sigurim

	Emri i shoqërisë	Grupi i sigurimeve
1	SHA për sigurim dhe risigurim MAQEDONIA - Shkup, Vjena Inshurens Grup	Sigurim jojetë dhe risigurim
2	TRIGLLAV OSIGURUVANJE SHA Shkup	Sigurim jojetë
3	SAVA OSIGURUVANJE SHA Shkup	
4	SHA për sigurime EVROINS Shkup	
5	SHA për sigurime WINER – VIENNA INSURANCE GROUP SHA	
6	SHA për sigurime EUROLINK Shkup	
7	GRAVE OSIGURUVANJE Jojetë SHA Shkup	
8	Shoqëri e sigurimeve UNIKA SHA Shkup	
9	Grupacioni nacional i sigurimeve POLISA E SIGURIMIT SHA Shkup	
10	HALLK OSIGURUVANJE SHA Shkup	
11	KROACIJA OSIGURUVANJE SHA- Shoqëri për sigurim jojetë	
12	KROACIJA OSIGURUVANJE SHA - Shoqëri për sigurim të jetës	Sigurim i jetës
13	GRAVE osiguruvanje SHA Shkup	
14	SHA për sigurim WINER Lajf– VIENNA INSURANCE GROUP Shkup	
15	Shoqëri e sigurimeve UNIKA Lajf SHA Shkup	
16	Trigllav Osiguruvanje Jetë SHA Shkup	

Burimi: AMS

Në vitin 2019 ndodhën 2 ndërmarrje të shoqërive për sigurim jojetë. Ndërmarrja e parë ishte e shoqërisë për sigurim jojetë Nova osiguruvanje SHA Shkup nga Hallk Banka SHA Shkup, pjesë e grupacionit financiar turk që në portofolin e vet, posedon, gjithashtu, shoqëri sigurimesh. Transaksioni është zbatuar më 08.01.2019, me Vendim për dhënie të miratimit për fitim të pjesëmarrjes së kualifikuar të Hallk Bankës SHA Shkup në Nova osiguruvanje SHA Shkup më 24.12.2018. Pas ndërmarrjes, shoqëria punon me emrin e ri Hallk osiguruvanje SHA Shkup.

Ndërmarrja e dytë është për shoqërinë për sigurim jojetë Eurosiga SHA Shkup nga grupacioni austriak i sigurimeve GRAVE. Transaksioni është zbatuar më 08.07.2019, me Vendim për dhënie të miratimit për fitim të pjesëmarrjes së kualifikuar të grupacionit të sigurimeve GRAVE nga Austria më 27.05.2019. Pas ndërmarrjes, shoqëria punon me emrin e ri GRAVE Osiguruvanje Jojetë SHA Shkup.

Të dy ndërmarrjet i konsiderojmë si njohje për tregun funksional ekzistues të sigurimeve dhe njëkohësisht si trend pozitiv, duke pasur parasysh se në tregun vendas janë tërheqëse grupacionet e sigurimeve me traditë të madhe, që nënkupton kushte më të mira sigurimi për qytetarët dhe ekonominë.

Shoqëritë e sigurimeve deri në fund të vitit 2019 punësojnë 1,948 të punësuar, që përbën një numër pothuajse të pandryshuar të fuqisë së angazhuar të punës në raport me vitin 2018 (2018: 1,949).

3.1.1. Struktura e pronësisë

Shoqëritë e sigurimeve janë në pronësi dominuese të personave juridikë të jashtëm nga sektori financiar (79.51%), të cilët janë pjesërisht apo tërësisht të pranishëm në 14 nga 16 shoqëritë e sigurimeve në treg (Tabela nr. 2). Gjatë kësaj, 12 shoqëri të sigurimeve janë pjesë e grupacioneve të sigurimeve me seli në vendet anëtare të BE-së, kurse dy shoqëri sigurimesh janë në pronësi të tërësishme të investuesve vendas.

Tabela nr. 2: Struktura e pronësisë së shoqërive të sigurime (për qindje)

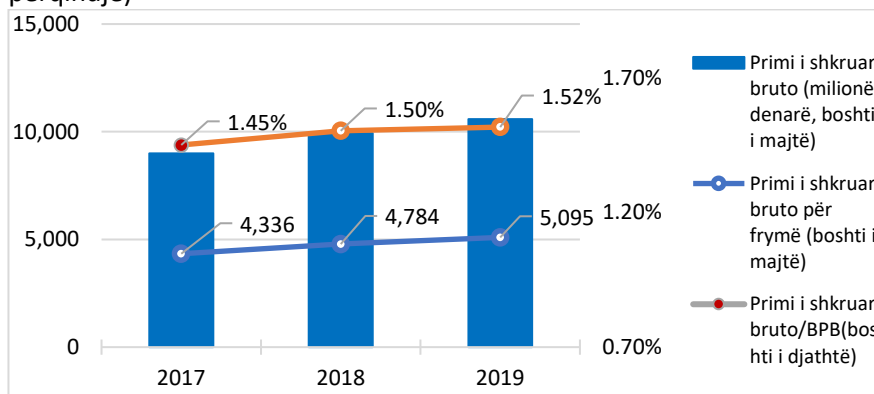
	2019	2018	2017
1. Aksionarë të huaj	79.51%	87.29%	87.07%
1.1. Persona fizikë	0.04%	0.05%	0.05%
1.2. Persona juridikë jofinanciarë	0.00%	0.00%	0.00%
1.3. Institucione financiare	79.46%	87.24%	87.01%
2. Aksionarë vendas	20.46%	12.67%	12.90%
2.1. Persona fizikë	4.97%	5.86%	6.08%
2.2. Persona juridikë jofinanciarë	0.91%	5.10%	5.09%
2.3. Institucione financiare	14.58%	1.72%	1.72%
3. Shteti	0.03%	0.04%	0.04%
GJITHSEJ	100.00%	100.00%	100.00%

Burimi: AMS

3.1.2. Norma e zhvillimit

Treguesit themelorë me të cilët matet norma e zhvillimit të tregut të sigurimeve janë norma e penetrimit dhe norma e dendësisë¹. Të dhënat për nivelin e penetrimit të sigurimeve në vitin 2019 dëshmuar se PBP-ja e përgjithshme në vend merr pjesë me 1.52% në prodhimin bruto vendas (2018: 1.50%), kurse norma e dendësisë është 5,095 denarë për banor², me të cilën është ariut rritje prej 6.51% në raport me vitin e kaluar (Grafiku nr. 1).

Grafiku nr.1: Tregues të zhvillimit të tregut të sigurimeve (milionë denarë; boshti djathtas - përqindje)

Burimi: AMS, Enti Shtetëror i Statistikës dhe Ministria e Financave

¹Norma e penetrimit llogaritet si raport i primit bruto polisë dhe prodhimit bruto vendas, kurse norma e dendësisë llogaritet si raport i primit bruto polisë dhe numrit të banorë në vend.

²E dhëna për numrin e banorëve është për vitin 2018, si e dhëna e fundit e shpallur për popullatën nga ESHS-ja.

Sektori i sigurimeve në Republikën e Maqedonisë së Veriut, karakterizohet nga përqendrimi i ulët që është parakusht për konkurrencë funksionale të tregut. Indeksi herfindal, i llogaritur nëpërmjet PBP-së në vitin 2019 është 792.42 (2018: 830.10). Rezultat të ngjashëm dëshmon edhe matja e indeksit nëpërmjet mjeteve të shoqërive të sigurimeve -821.71 në 2019 vitin (2018: 827.41)³.

Duke u analizuar sipas grupeve të sigurimeve, përqendrimi më i lartë është te sigurimi i jetës, për shkak të numrit të vogël të shoqërive në këtë domen. Te shoqëritë e sigurimit të jetës Indeksi herfindal, i matur sipas PBP-së është 3,157.74(2018: 3,374.55), kurse, i matur sipas mjeteve të shoqërive është 3,083.30 (2018:3,085.58).

Te sigurimi jojetë treguesit dëshmojnë përqendrim më të vogël, ku matja nëpërmjet Indeksit herfindal sipas PBP-së në vitin 2019 është 1,020.43 (2018: 1,061.77) dhe dëshmon zvogëlim në raport me vitin e kaluar, kur i njëjti tregues i matur nëpërmjet mjeteve të shoqërive është 1,058.79 (2018: 1,097.37).

Treguesi CR5⁴, i matur nëpërmjet pjesëmarrjes në PBP, te shoqëritë për sigurim jojetë, në vitin 2019 shënon zvogëlim dhe është 57.99% (2018: 60.67%).

Në vijim jepen tabela ku tregohen lëvizjet e Indeksit Herfindak dhe treguesi i përqendrimit të pesë shoqërive të para të sigurimeve(CR5):

Tabela nr. 3: Indeksi herfindal dhe treguesi CR5 sipas PBP-së

	2019		2018		2017	
	Herfindal	CR5	Herfindal	CR5	Herfindal	CR5
I gjithë sektori	792.42	47.87%	830.10	50.46%	823.65	53.56%
Jojetë	1,020.43	57.99%	1,061.77	60.67%	1,121.64	64.26%
Jetë	3,157.74	100.00%	3,374.55	100.00%	3,040.90	100.00%

Burimi: AMS

Tabela nr. 4: Indeksi herfindal dhe treguesi CR5 i matur sipas mjeteve

	2019		2018		2017	
	Herfindal	CR5	Herfindal	CR5	Herfindal	CR5
I gjithë sektori	821.71	53.50%	827.41	53.86%	836.45	51.02%
Jojetë	1,058.79	60.64%	1,097.37	62.15%	1,063.94	60.79%
Jetë	3,083.30	100.00%	3,085.58	100.00%	3,371.13	100.00%

Burimi: AMS

Në fund të vitit 2019, në domenin e përqendrimit tregtar në pjesën e sigurimit jojetë, 4 shoqëri sigurimesh e tejkalojnë pragun e pjesëmarrjes me mbi 100% në PBP-në e përgjithshme. Kështu, në tregun e sigurimeve në Republikën e Maqedonisë së Veriut asnjë shoqëri nuk e kalon pragun mbi 20% pjesëmarrje në këtë treg (Grafiku nr. 2).

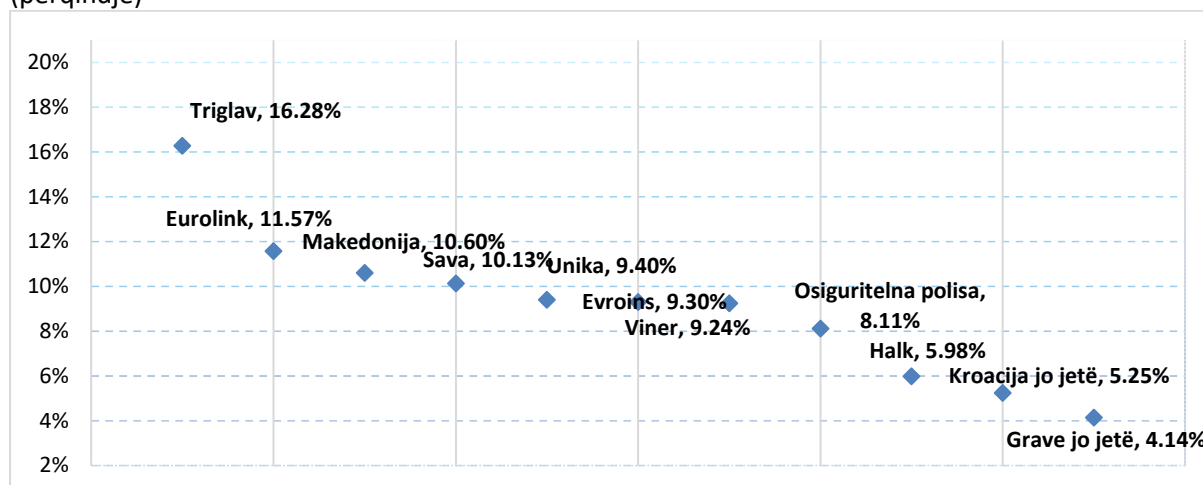
³Indeksi herfindal llogaritet me formulën:

$$HI = \sum_{i=1}^n (S_i)^2$$

ku S është pjesëmarrja e çdo shoqërie të sigurimeve në mjetet e përgjithshme (primit bruto polisë) të sektorit të sigurimeve, kurse n është numri i përgjithshëm i sigurimeve në segmentin përkatës. Kurse indeksi lëviz në interval nga 1.000 njësi deri në 1800 njësi, niveli i përqendrimit të sektorit të sigurimeve konsiderohet i pranueshëm.

⁴Treguesi CR5 është pjesëmarrja e 5 shoqërive të sigurimeve me pjesëmarrjen më të madhe në strukturën e përgjithshme.

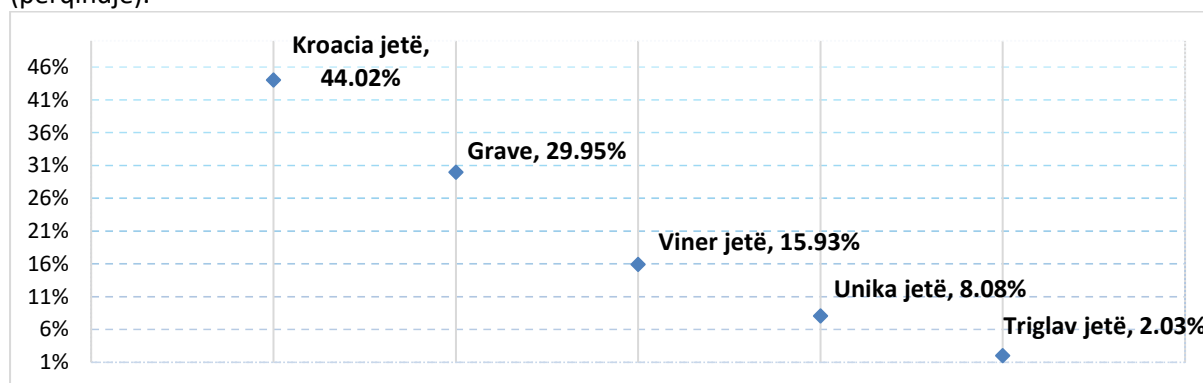
Grafiku nr. 2: Përqendrimi i tregut sipas primit bruto polisë në vitin 2019, në grupin e sigurimit jojetë (përqindje)

Burimi: AMS

Në grupin e sigurimit jetësor, pjesëmarrje dominuese kanë dy shoqëri të sigurimit jetësor (Grafiku nr. 3).

Grafiku nr. 3: Përqendrimi i tregut sipas primit bruto polisë në vitin 2019, në grupin e sigurimit të jetës (përqindje).

Burimi: AMS

3.1.3. Primi bruto polisë

PBP-ja në sigurim dhe risigurim të shoqëritë për sigurime jojetë i përfshijnë të gjitha shumat e primit të cilat janë dakorduar (polisa) gjatë periudhës aktuale kontabiliste pa dallim, a kanë të bëjnë ato pjesërisht apo tërësisht me periudhën e ardhshme, kurse te sigurimi i jetës premia e përgjithshme polisë i përfshin të gjitha premitë e paguara deri në fund të periudhës së kontabilitetit.

Në vitin 2019 është realizuar PBP në shumë të përgjithshme prej 10,58 miliarda denarësh (Tabela nr. 5), që përbën rritje prej 6,61% në raport me PBP-në e realizuar në vitin 2018 (2018: 9,93 miliarda denarë).

Tabela nr. 5: Primi bruto polisë sipas klasave të sigurimit (mijë denarë)

Klasa e sigurimit	PRIMI BRUTO POLISË (PBP)		DINAM IKA	PJESËMARRJA NË PBP-në E PËRGJITHSHME	
	2019	2018	19/18	2019	2018
01. Sigurim nga fatkeqësia	694,160	680,256	2.04%	6.56%	6.85%
02. Sigurim shëndetësor	188,885	125,709	50.26%	1.78%	1.27%
03. Sigurim i mjeteve motorike - kasko	838,236	797,324	5.13%	7.92%	8.03%
05. Sigurim i mjeteve të aviacionit - kasko	53,321	29,221	82.47%	0.50%	0.29%
06. Sigurim i objekteve lundruese - kasko	565	684	-17.40%	0.01%	0.01%
07. Sigurim i mallrave në transportin - kargo	81,562	78,947	3.31%	0.77%	0.80%
08. Sigurim i pronës nga zjarri	751,603	587,019	28.04%	7.10%	5.91%
09. Sigurime të tjera të pronave	1,020,798	1,131,792	-9.81%	9.65%	11.40%
10. Autopërgjegjësi	4,577,080	4,313,885	6.10%	43.25%	43.45%
11. Sigurim nga përgjegjësia e përdorimit të mjeteve të aviacionit	14,336	6,669	114.96%	0.14%	0.07%
12. Sigurim nga përgjegjësia e përdorimit të objekteve lundruese	3,063	2,635	16.24%	0.03%	0.03%
13. Sigurimet e tjera nga përgjegjësia	226,948	212,179	6.96%	2.14%	2.14%
14. Kredi	12,927	3,523	266.93%	0.12%	0.04%
15. Sigurime të garancive	1241	5,249	-76.36%	0.01%	0.05%
16. Sigurime nga humbjet financiare	67,203	69,589	-3.43%	0.63%	0.70%
17. Mbrojtja juridike	5	12	-58.33%	0.00%	0.00%
18. Sigurimi i ndihmës turistike	220,692	212,994	3.61%	2.09%	2.15%
19. Sigurimi i jetës	1,603,231	1,502,400	6.71%	15.15%	15.13%
20. Martesë ose lindje	1,020	889	/	0.01%	/
21. Sigurimi i jetës kur rreziku investues është barrë e të siguruarit	226,538	166,589	35.99%	2.14%	1.68%
GJITHSEJ	10,583,414	9,927,565	6.61%	100.00%	99.99%
GJITHSEJ JOJETË	8,752,625	8,257,687	5.99%	82.70%	83.18%
GJITHSEJ JETË	1,830,789	1,668,989	9.69%	17.30%	16.81%

Burimi: AMS

Trendi pozitiv është i pranishëm në të dy segmentet e sigurimit, por në pjesën e sigurimit jojetë është realizuar PBP në shumë prej 8.75 miliarda denarësh (2018: 8.26 miliarda denarë), ose ajo është 82.70% e PBP-së së përgjithshme të sektorit të sigurimeve dhe përfaqëson një zmadhim prej 5.99% në krahasim me vitin 2018. Gjatë vitit 2019 nuk është realizuar premi për risigurim (2018: 110.2 mijë denarësh).

Individualisht, në krahasim me vitin 2018, rritje e PBP-së është vërë re te 9 shoqëri të sigurimit jojetë (Tabela nr. 6).

Tabela nr. 6: Primi bruto polisë sipas shoqërive të sigurimit jojetë (mijë denarë)

NR.	Shoqëri sigurimesh	Primi bruto polisë (PBP)		Dinamika	Pjesëmarrja në PBP-në e përgjithshme	
		2019	2018		2019	2018
1	TRIGLLAV	1,424,892	1,425,500	-0.04%	16.28%	17.26%
2	EUROLIN	1,013,069	1,067,959	-5.14%	11.57%	12.93%
3	MAQEDONIA	927,978	910,677	1.90%	10.60%	11.03%
4	SAVA	886,426	802,983	10.39%	10.13%	9.72%
5	UNIKA	823,176	802,822	2.54%	9.40%	9.72%
6	WINER	808,989	770,222	5.03%	9.24%	9.33%
7	EVROINS	813,562	674,725	20.58%	9.30%	8.17%
8	POLISA E SIGURIMIT	710,064	700,761	1.33%	8.11%	8.49%
9	KROACIA JOJETË	459,102	422,124	8.76%	5.25%	5.11%
10	HALLK	523,287	344,200	52.03%	5.98%	4.17%
11	GRAVE JOJETË	362,080	335,713	7.85%	4.14%	4.07%
	GJITHSEJ JOJETË	8,752,625	8,257,686	5.99%	100.00%	100.00%

Burimi: AMS

Në pjesën e sigurimit të jetës, që përfaqëson 17.30% të PBP-së së përgjithshme të sektorit të sigurimeve, është realizuar PBP në shumë prej 1.83 miliarda denarësh (2018: 1.67 miliarda denarë), që përbën rritje prej 9.69% në raport me vitin 2018.

Individualisht në krahasim me vitin 2018, rritja e PBP-së është vërejtur te të gjitha shoqëritë e sigurimit të jetës (Tabela nr. 7).

Tabela nr. 7: Primi bruto polisë sipas shoqërive të sigurimit të jetës (mijë denarë)

NR.	Shoqëri sigurimesh	Primi bruto polisë (PBP)		Dinamika	Pjesëmarrja në PBP-në e përgjithshme	
		2019	2018		2019	2018
1	KROACIA JETË	805,885	771,270	4.49%	44.02%	46.19%
2	GRAVE	548,376	514,037	6.68%	29.95%	30.78%
3	WINER JETË	291,559	268,454	8.61%	15.93%	16.08%
4	UNIKA JETË	147,842	97,374	51.83%	8.08%	5.83%
5	TRIGLLAV JETË	37,127	18,743	0.00%	2.03%	1.12%
	GJITHSEJ JETË	1,830,789	1,669,878	9.64%	100.00%	100.00%

Burimi: AMS

Një nga treguesit më kompetentë për madhësinë e punëve të kryera të shoqërive të sigurimit është analiza e madhësisë së punëve të kryera sipas klasave të ndryshme të sigurimit. Në këtë mënyrë të dhënat për PBP-në sipas klasave të sigurimit, në mënyrë plotësuese është treguar struktura e tregut e të gjitha shoqërive të sigurimeve në vitin 2019 (Tabela nr. 8).

Tabela 8: Primi i shkruar bruto për periudhën 01.01.2019- 31.12.2019 (mijëra denarë)

Klasa e sigurimi	Jo-jetë											Gjithsej
	Makedonija	Triglav	Sava	Evroins	Eurolink	Viner	Grawe	Unika	Osiguritelna Polisa	Halk	Kroacija	
01. Sigurimi i aksidenteve	91,910	95,588	87,207	33,169	133,592	66,428	15,775	61,822	42,401	19,808	46,460	694,160
02. Sigurimi shëndetësor	2284	71380	8926	10648	86766	2491	0	6249	141	0	0	188,885
03. Mjetet motorike kasko	66,560	170,725	136,847	62,695	94,218	48,153	12,123	57,818	102,003	34,216	52,878	838,236
04. Mjetet hekurudhore kasko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
05. Mjetet fluturuese kasko	0	37738	0	0	7235	8,348	0	0	0	0	0	53,321
06. Mjetet lundruese kasko	6	143	148	26	106	78	0	36	22	0	0	565
07. Kargo	24,669	20,778	4931	12,188	5740	5,688	16	5144	956	178	1274	81,562
08. Prona nga zjarri dhe rreziqe tjera	128,760	76,456	55,893	174,875	100,121	15,559	3953	77,798	37,298	31,253	49,637	751,603
09. Pronat tjera	272,348	222,855	106,674	82,512	66,510	107,088	2043	61,543	15,614	67008	16,603	1,020,798
10. AP (gjithsej)	281,631	581,758	433,668	411,470	416,215	525,043	321,474	501,943	475,728	358,910	269,240	4,577,080
11. Përgjegjësia nga mjete fluturuese	0	8875	0	0	2647	2,515	0	0	299	0	0	14,336
12. Përgjegjësia nga mjete lundruese	196	763	633	103	341	226	0	309	487	0	5	3,063
13. Përgjegjësia e përgjithshme	36,771	41,201	11,657	12,197	61,499	12,832	690	24,997	15,199	5580	4,325	226,948
14. Kredia	402	12,486	39	0	0	0	0	0	0	0	0	12,927
15. Garancia	9	62	830	126	135	0	0	0	79	0	0	1,241
16. Humbjet financiare	7741	47,265	3425	790	293	0	0	7554	0	0	135	67,203
17. Mbrojtja juridike	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5
18. Ndhima turistike	14,691	36,819	35,548	12,763	37,651	14,540	6006	17,963	19,837	6,334	18,540	220,692
Gjithsej	927,978	1,424,892	886,426	813,562	1,013,069	808,989	362,080	823,176	710,064	523,287	459,102	8,752,625

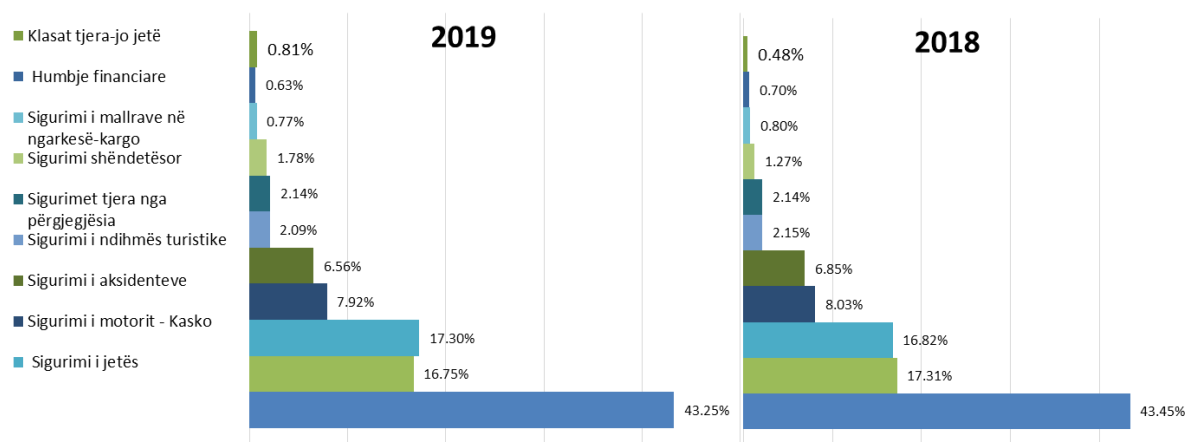
Klasa e sigurimit	Jetë					Gjithsej
	Kroacia	Grave	Viner	Unika	Triglav	
19. Jeta	768,266	543,843	148,964	105,031	37,127	1,603,231
20. Martesa apo lindja	0	0	0	1020	0	1,020
21. Sigurimi i jetës kur rreziku investues bie mbi të siguruarit	37,619	4,533	142,595	41,791	0	226,538
Gjithsej	805,885	548,376	291,559	147,842	37,127	1,830,789

Gjithsej: 10,583,414

3.1.4. Struktura e pjesëmarrjes

Në PBP-në e përgjithshme pjesëmarrje më të rëndësishme ka sigurimi i mjeteve motorike me 51.17% (2018: 51.49) që përbëhet nga sigurimi i obligues dominues nga përgjegjësia automobilistike (PA), që merr pjesë me 43.25% (2018: 43.45%), dhe nga sigurimi vullnetar i mjeteve automobilistike (kasko) që merr pjesë me 7.92%(2018: 8.03%). Një vend të rëndësishëm në strukturën e PBP-së merr sigurimi i pronës me 16.75% (2018: 17.31%), sigurimi i jetës me pjesëmarrje prej 17.30% (2018: 16.82%) dhe sigurimi nga pasojat në rast fatkeqësie (fatkeqësi) merr pjesë me 6.56% (2018: 6.85%). Struktura sipas klasave më të rëndësishme të sigurimit, si dhe krahasimi me vitin 2018 është paraqitur në Grafikon nr. 4.

Grafiku nr. 4: Struktura e primit bruto polisë sipas klasave të sigurimit (përqindje)

Burimi: AMS

Zmadhim i PBP-së prej 6.10% në raport me vitin 2018 është vërejtur në klasën e sigurimeve të përgjegjësia automobilistike (PA) me primi të përgjithshëm në shumë prej 4.58 miliarda denarësh (2018: 4.31 miliarda denarë), dhe zmadhim të numrit të marrëveshjeve të lidhura prej 5.36%, si dhe te sigurimi kasko të mjeteve motorike me primi të përgjithshëm në shumë prej 838.24 milionë denarësh (2018: 797.32 milionë denarë), dhe zmadhim të njëkohshëm prej 3.98% në numrin e marrëveshjeve të lidhura.

Te sigurimi i pronës vërehet zmadhim prej 3.12% me PBP 1.77 miliarda denarë (2018: 1.72 miliarda denarë), gjatë zmadhimit të njëkohshëm prej 7.11% të numrit të marrëveshjeve të lidhura. Duke analizuar sipas grupeve, te personat fizikë kemi zmadhim prej 9.40% të marrëveshjeve të lidhura, i ndjekur me zmadhim prej 22.69% të PBP-së, kurse te personat juridikë kemi zmadhim të lehtë prej 0.17% të marrëveshjeve të lidhura, kurse zvogëlim prej 2.73% të PBP-së.

Në suazat e sigurimit jetësor, te sigurimi bujqësor vërehet zmadhim prej 8.87% i numrit të marrëveshjeve të lidhura, si dhe zmadhim prej 48.12% i PBP-së së realizuar për sigurim bujqësor i cili është 386.63 milionë denarë (2018: PBP prej 261.03 milionë denarësh).

Në vitin 2019, vërehet ngritje më e madhe në shitjen e sigurimeve shëndetësore me lidhje të 7,895 marrëveshjeve për sigurim shëndetësor me PBP të përgjithshme prej 188.88 milionë denarësh, që në

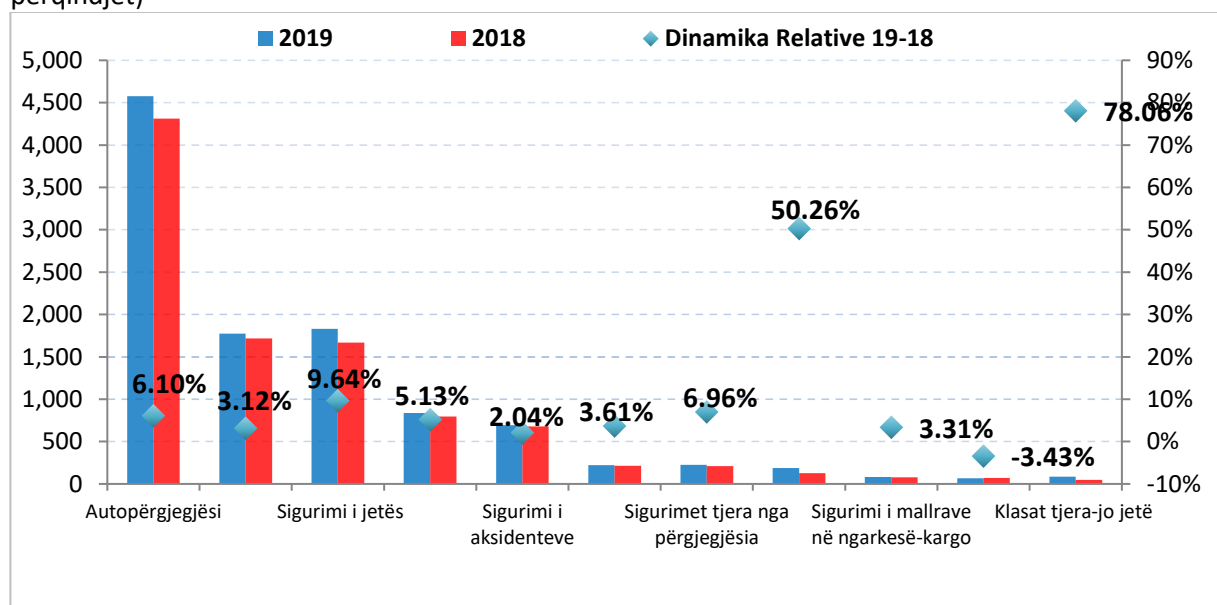
krahasim me vitin 2018 përbën zmadhim prej 90.52% të numrit të marrëveshjeve të lidhura, përkatësisht 50.26% të PBP-së së përgjithshme.

Te sigurimi i jetës është realizuar PBP në shumë prej 1.83 miliarda denarësh (2018: 1.66 miliarda denarësh), që përfaqëson rritje prej 9.69%, ku sigurimi i jetës merr pjesë me 17.30% nga PBP-ja e përgjithshme e sektorit të sigurimeve.

Te sigurimi tradicional i jetës (klasa 19) vazhdon trendi pozitiv i zmadhimit të PBP-së në shumë prej 1.49 miliarda denarësh (2018: 1.39) që përbën rritje prej 6.78%, me zmadhim të numrit të marrëveshjeve të reja të lidhura për sigurim të jetës prej 38.20%, dhe kjo kryesisht me llojin e marrëveshjeve me termin për sigurim të jetës (rriziko). Te sigurimi i jetës kur rreziku investues është në barrë të të siguruarit (klasa 21), po vazhdon trendi i theksuar i zmadhimit prej 35.99%, me PBP të realizuar prej 226.54 milionë denarësh (2018: 166.59) dhe zmadhim të marrëveshjeve të lidhura prej 4.43%.

Në Grafikon nr. 5 është treguar trendi i PBP-së sipas klasave të sigurimit.

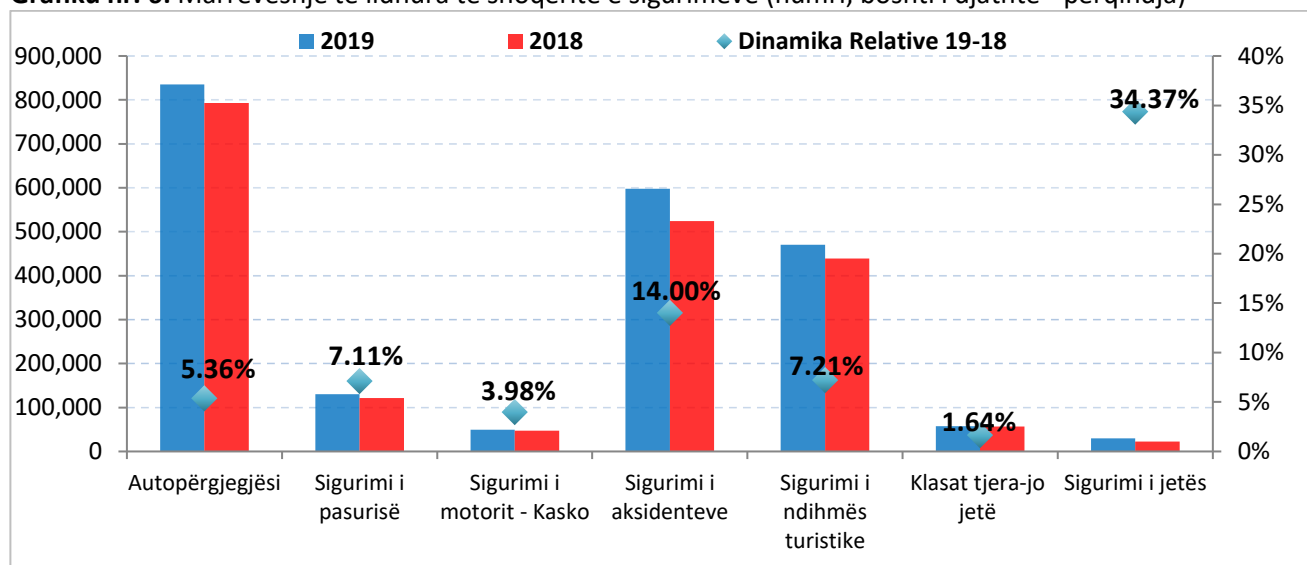
Grafiku nr. 5: Trendi i primit bruto polisë sipas klasave të sigurimit (milionë denarë; boshti i djathtë – përqindjet)

Burimi: AMS

Gjatë vitit 2019 shoqëritë e sigurimeve kanë bërë 1,608,546 marrëveshje, ku është vërejtur zmadhim prej 8.95% në raport me vitin 2018 kur janë bërë 1,476,374 marrëveshje. Nga numri i përgjithshëm i marrëveshjeve të bëra, 1,578,629 polisa janë në suazat e sigurimit jojetë, që përbën zmadhim prej 8.56% në krahasim me numrin e polisave në vitin 2018 (2018: 1,454,110 polisa), kurse 29,917 janë polisa të sigurimit të jetës, përkatësisht zmadhim prej 34.37% në krahasim me vitin 2018. Ndryshimi i numrit të marrëveshjeve të bëra sipas klasave më të rëndësishme të sigurimit është dhënë në Grafikon nr. 6.

Grafiku nr. 6: Marrëveshje të lidhura te shoqëritë e sigurimeve (numri; boshti i djathtë - përqindja)

Burim: AMB

3.1.5. Dëmet bruto të paguara

Shoqëritë e sigurimeve në vitin 2019 kanë paguar shuma bruto për dëme prej 4,03 miliarda denarësh (Tabela nr. 9). Në Krahësim me vitin 2018, dëmet bruto të paguara shënojnë zmadhim prej 2,8% (2018: 3,92 miliarda denarësh). Pjesëmarrja e risigurimit në dëmet e paguara bruto është 13,34%.

Tabela nr.9: Dëme të paguara sipas klasave të sigurimit (mijë denarë)

Klasa të sigurimit	2019	Pjesëmarrja	2018	Pjesëmarrja	Dinamika 19/18
Autopërgjegjësia	2.060.176	51,11%	1,931,366	49.29%	6.67%
Sigurimi i mjeteve motorike (kasko)	542.704	13,46%	520,690	13.29%	4.23%
Sigurimi i pronës	483.427	11,99%	626,026	15.98%	-22.78%
Sigurimi nga fatkeqësitë	421.000	10,44%	373,922	9.54%	12.59%
Sigurimi i jetës	347.218	8,61%	330,299	8.43%	5.12%
Sigurimi i ndihmës turistike	67.163	1,67%	59,828	1.53%	12.26%
Sigurime të tjera - jojetë	109.265	2,71%	76,375	1.95%	43.06%
Gjithsej	4.030.953	100,00%	3,918,506	100.00%	2.87%

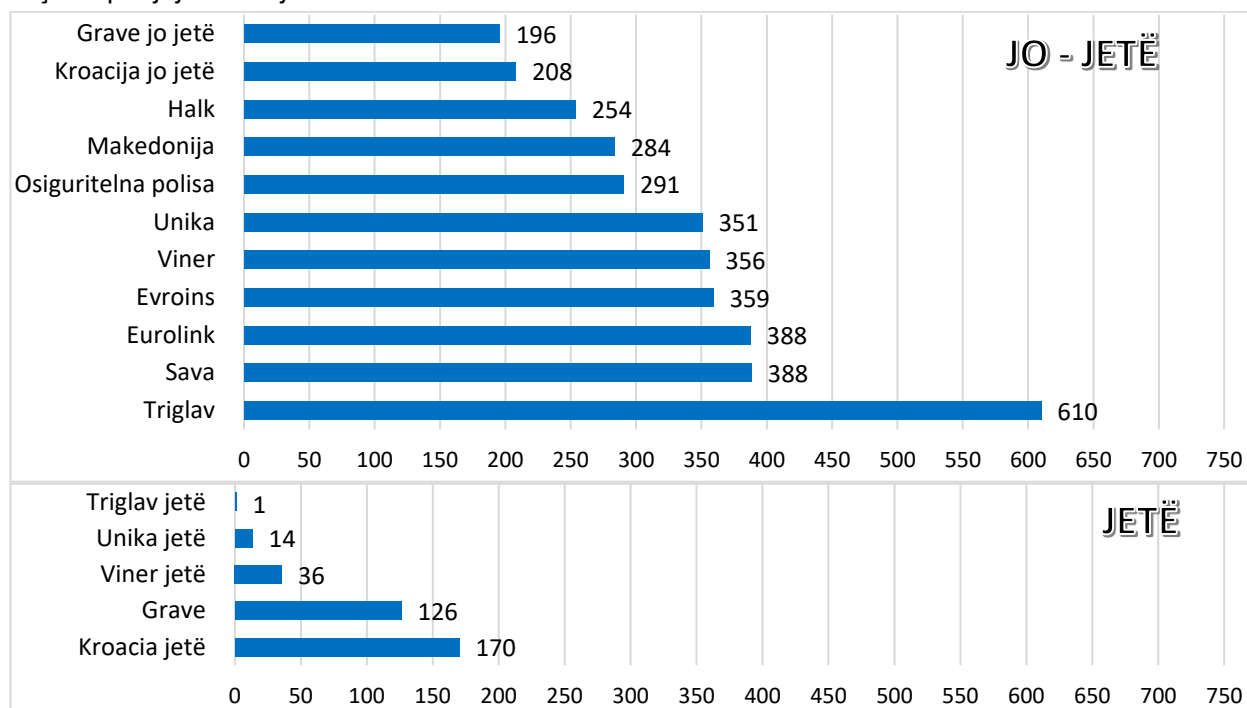
Burimi: AMS

Në strukturën e dëmeve bruto të paguara, pjesëmarrje më të madhe kanë dëmet për autopërgjegjësi me 51.11%, pastaj vijojnë dëmet e paguara për sigurim kasko të mjeteve motorike me 13.46%, dëmet për sigurim të pronës me pjesëmarrje prej 11,99%, dëmet për sigurim nga fatkeqësitë me 10.44% dhe 12.99% janë paguar dëme në klasat e tjera të sigurimit.

Në pjesën e sigurimit të pronës, vend të rëndësishëm merr sigurimi bujqësor me pjesëmarrje prej 41.89% dhe me dëme të përgjithshme të paguara prej 202.49 milionë denarësh.

Në Grafikon nr. 7 është treguar pjesëmarrja individuale e shoqërive të sigurimit në shumë të dëmeve të paguara për vitin 2019.

Grafiku nr. 7: Pjesëmarrja e shoqërive të sigurimit në dëmet bruto të paguara në vitin 2019 (mijë denarë), veçmas për jojetë dhe jetë

Burimi: AMS

3.1.6. Mjetet dhe burimet e mjeteve

3.1.6.1. Struktura e mjeteve

Vlera e mjeteve të shoqërive të sigurimeve më 31.12.2019 është 23.95 miliarda denarë dhe është më e madhe për 20.53 % në raport me mjetet e përgjithshme të shoqëritë për sigurim në vitin 2018 (Tabela nr. 10).

Pjesëmarrje më të madhe prej 76.02% në strukturën e mjeteve të shoqërive të sigurimit kanë investimet (2018: 75.75%) dhe ato janë zmadhuar me 10.93% në raport me mjetet e investuara në vitin 2018. Në suazat e investimeve, pjesëmarrje më të rëndësishme prej 91.53% zë kategoria e investimeve të tjera financiare dhe ajo ka rritje prej 13.23% në krahasim me vitin e kaluar. Në këtë kategori hyjnë: investimet financiare në dispozicion për shitje (47.15%), depozitat në banka, huat dhe plasmanet e tjera (35.99%), investimet financiare të cilat ruhen deri në maturim (13.01%) dhe investimet financiare për tregtim (3.85%). Kategoria tjetër më e rëndësishme janë investimet në tokë, objekte ndërtimi dhe mjetet e tjera materiale (7.07%) të cilat shënojnë ulje prej 10.64% në raport me vitin 2018. Gjithashtu, një pjesë e investimeve janë investime financiare në shoqëri në grup - filiale, shoqëri të bashkuara dhe entitete të përbashkëta të bashkuara, që marrin pjesë me 1.40% në investimet e përgjithshme dhe ato shënojnë ulje prej 0.36%.

Tabela nr.10: Struktura e mjeteve të shoqërive të sigurimeve (denarë)

	31.12.2019	Pjesëmarrja	31.12.2018	Pjesëmarrja	Dinamika 19/18
Mjete jomateriale	73.840.739	0,31%	63,336,480	0.29%	16.58%
Investime	18.181.249.466	76,02%	16,390,552,460	75.75%	10.93%
Pjesë për bashkësigurim dhe risigurim në rezervat bruto teknike	1.281.907.306	5,36%	1,148,962,057	5.31%	11.57%
Investimet financiare ku i siguruari e ndërmerr rrezikun investues (marrëveshje për sigurim)	239.766.212	1,00%	111,265,813	0.51%	115.49%
Mjete tatimore të prolonguara dhe aktuale	19.012.011	0,08%	14,658,653	0.07%	29.70%
Kërkesa	2.730.388.399	11,42%	2,621,668,762	12.12%	4.15%
Mjete të tjera	574.435.405	2,40%	560,808,211	2.59%	2.43%
Degëzime aktive të përkohshme	817.349.967	3,42%	727,512,871	3.36%	12.35%
Mjete joaktuale të cilat ruhen për shitje dhe puna joaktuale	0	0,00%	0	0.00%	0.00%
GJITHSEJ MJETE	23.917.949.505	100,00%	21,638,765,308	100.00%	10.53%

Burimi: AMS

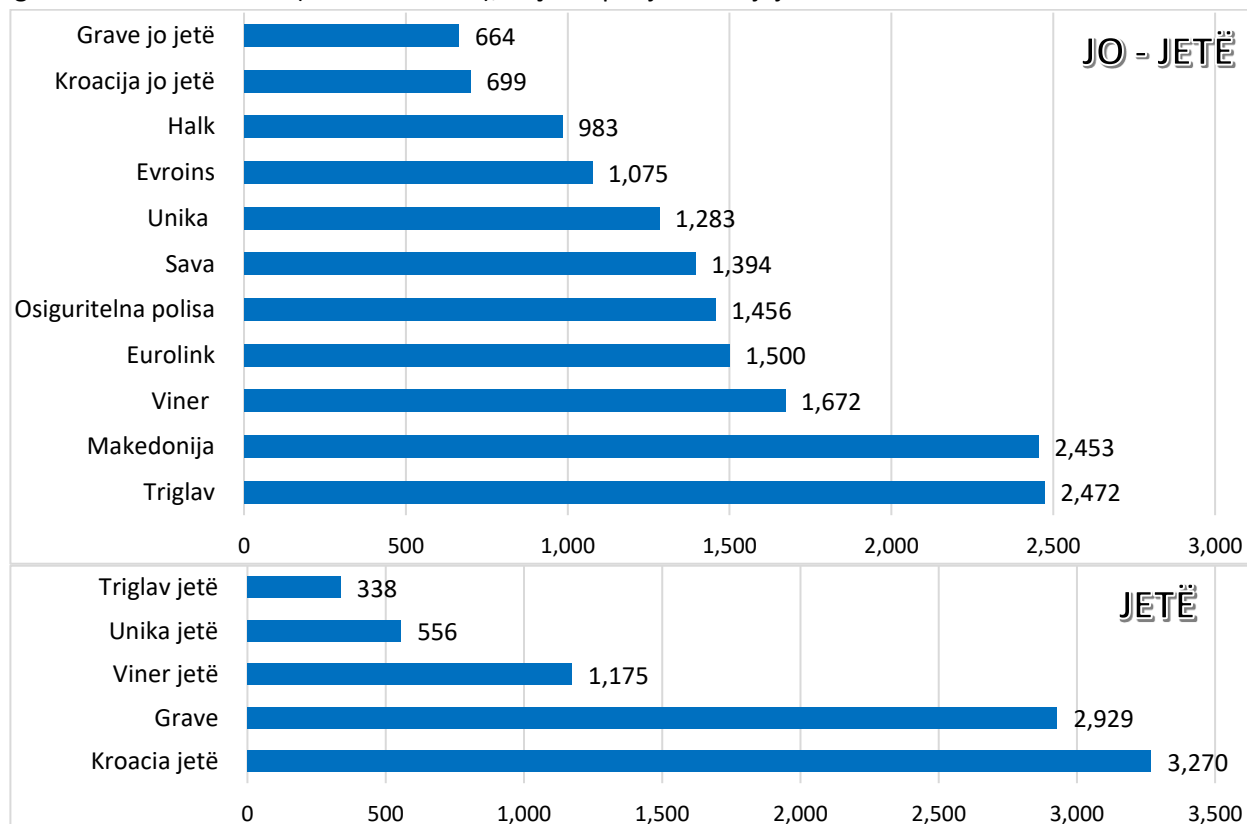
Në vijim sipas rëndësisë, me pjesëmarrje prej 11.42% në strukturën e mjeteve, janë kërkesat dhe ato shënojnë zmadhim prej 4.15% në raport me kërkesat në vitin 2018 (2018: 12.12%). Në suazat e kërkesave futen edhe kërkesat për punët e drejtpërdrejta të sigurimeve (ku janë përfshirë kërkesat nga të siguruarit, kërkesa nga ndërmjetësuesit dhe kërkesa të tjera të punëve të drejtpërdrejta në sigurim), kërkesa të punëve në bashkësigurim dhe risigurim dhe kërkesa të tjera. Pjesëmarrje më të madhe prej 79.36% në kërkesat, kanë kërkesat për punë të drejtpërdrejta të sigurimit në shumë prej 2.17 miliarda denarësh dhe shënojnë zmadhim prej 5.56% në raport me vitin 2018. Kërkesat e punëve të bashkësigurimit dhe risigurimit kanë vlerë prej 81.16 milionësh denarë (2.97% të kërkesave të përgjithshme) dhe shënojnë zvogëlim prej 15.73% në krahasim me vitin 2018, si rezultat i zvogëlimit të kërkesave në bazë të pjesëmarrjes në kompensimin e dëmeve nga bashkësigurimi dhe risigurimi. Kërkesat e tjera kanë vlerë prej 482.48 milionë denarë (17.67% të kërkesave të përgjithshme) dhe ato janë zmadhuar me 2.05% në raport me vitin 2018.

Edhe pse me pjesëmarrje prej 1.00% në strukturën e mjeteve, rritje më të madhe relative prej 115.49% vërehet te investimet financiare të cilat i siguruari e ndërmerr rrezikun investues. Shoqëritë për sigurimin e jetës të cilat punojnë në klasën 21 (Sigurim i jetës në rast kur rreziku investues është në barrë të të siguruarit) kanë obligim këto mjete, të cilat shërbejnë si mbulesë e rezervës së veçantë në përputhje me nenin 94 të Ligjit për supervizion të sigurimit, t'i investojnë në pjesët e fondeve të hapura investuese që janë regjistruar në Regjistrin e Fondeve Investuese në Republikën e Maqedonisë së Veriut, kurse të cilin udhëheq Komisioni i Letrave me Vlerë të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Pjesa dominuese e mjeteve të përgjithshme në sektorin e sigurimeve i përbëjnë mjetet e shoqërive të sigurimit jojetë, megjithatë gjithnjë dhe më i pranishëm është trendi i zmadhimit të pjesëmarrjes së mjeteve të shoqërive të sigurimit të jetës, që në vitin 2019 është 38.20% (2018: 32.78%) të mjeteve të

përgjithshme të shoqërive të sigurimeve. Struktura e pjesëmarrjes së shoqërive të sigurimeve në mjetet e përgjithshme të sektorit të sigurimeve është dhënë në Grafikon nr. 8.

Grafiku nr. 8: Struktura e pjesëmarrjes së shoqërive të sigurimeve në mjetet e përgjithshme të sektorit të sigurimeve në vitin 2019 (milione denarë), veçmas për jetë dhe jojetë

Burimi: AMS

3.1.6.2. Struktura e burimeve të mjeteve

Burimet e mjeteve të shoqërive të sigurimeve në vitin 2019 shënon rritje prej 10.53% në raport me vitin 2018 (Tabela nr. 11).

Pjesëmarrje më të madhe prej 59.74% në strukturën e burimeve të shoqërive të sigurimeve kanë rezervat bruto teknike (2018: 58.95%) dhe ato kanë një rritje prej 12.03% në raport me vitin e kaluar.

Kategoria tjetër, me pjesëmarrje prej 29.77% në strukturën e burimeve të mjeteve, janë kapitali dhe rezervat të cilat janë zmadhuar me 4.99%.

Obligimet e shoqërive të sigurimeve, të cilat në strukturën e burimeve marrin pjesë me 7.30% (2018: 7.43%) shënojnë zmadhim prej 13.04% në raport me vitin e mëparshëm. Në strukturën e obligimeve, pjesëmarrje më të madhe kanë obligimet e tjera (50.23%), obligimet nga punët me risigurim dhe bashkësigurim dhe obligimet e punëve të drejtpërdrejta të sigurimit (6.06%).

Tabela nr.11: Struktura e burimeve të mjeteve të shoqërive të sigurimeve (denarë)

	31.12.2019	Pjesëmarrja	31.12.2018	Pjesëmarrja	Dinamika 19/18
Kapitali dhe rezervat	7,120,891,599	29.77%	6.782.542.488	31,34%	4,99%
Obligimet subordinare	156,790,030	0.66%	109.563.920	0,51%	43,10%
Rezervat bruto teknike	14,289,238,412	59.74%	12.755.357.559	58,95%	12,03%
Rezervat bruto teknike në raport me marrëveshjet të cilat i siguruari e ndërmerr rrezikun investues	239,766,212	1.00%	111.264.162	0,51%	115,49%
Rezerva të tjera	73,462,578	0.31%	49.631.672	0,23%	48,02%
Obligime tatimore të prolonguara dhe vijuese	34,643,998	0.14%	33.711.893	0,16%	2,76%
Obligime që dalin nga depozitat e shoqërive të sigurimeve për risigurim të cedentëve, në bazë të risigurimit	66,660,261	0.28%	47.520.705	0,22%	40,28%
Obligime	1,745,161,079	7.30%	1.543.786.951	7,13%	13,04%
Degëzime pasive të përkohshme	191,335,335	0.80%	205.385.958	0,95%	-6,84%
GJITHSEJ BURIME TË MJETEVE	23,917,949,505	100.00%	21.638.765.308	100,00%	10,53%

Burimi: AMS

3.1.7. Rezerva teknike

Shuma e përgjithshme e rezervave teknike të shoqërive të sigurimeve që kryejnë punë të sigurimit jojetë në fund të vitit 2019 është 8.24 miliarda denarë, përkatësisht 8.20% zmadhim në krahasim me vitin e mëparshëm, kurse, përsëri, shuma e përgjithshme e rezervave teknike të shoqërive të sigurimit që kryejnë punë të sigurimit në grupin e sigurimit të jetës është 6.28 miliarda denarë, që përbën zmadhim prej 19.77% në raport me vitin e kaluar.

Tabela nr.12: Struktura dhe ndryshimi i rezervave teknike (mijë denarë)

Struktura e rezervave teknike	Jojetë			Jetë			Gjithsej		
	2019	2018	19/18	2019	2018	19/18	2019	2018	19/18
Rezerva për dëmet	4.124.483	3.800.347	8,53%	92.033	85.447	7,71%	4,216,516	3,885,794	8.51%
Rezerva për premitë e transferueshme	4.009.126	3.736.679	7,29%	35.973	34.437	4,46%	4,045,099	3,771,116	7.27%
Rezerva matematikore	0	0	0,00%	6.035.373	5.009.587	20,48%	6,035,373	5,009,587	20.48%
Rezerva për bonuse dhe lirime	87.223	64.733	34,74%	120.186	116.952	2,77%	207,409	181,685	14.16%
Rezerva të tjera teknike	24.595	18.447	33,33%	0	0	0,00%	24,595	18,447	33.33%
Gjithsej	8.245.427	7.620.206	8,20%	6.283.565	5.246.423	19,77%	14,528,992	12,866,629	12.92%

Burimi: AMS

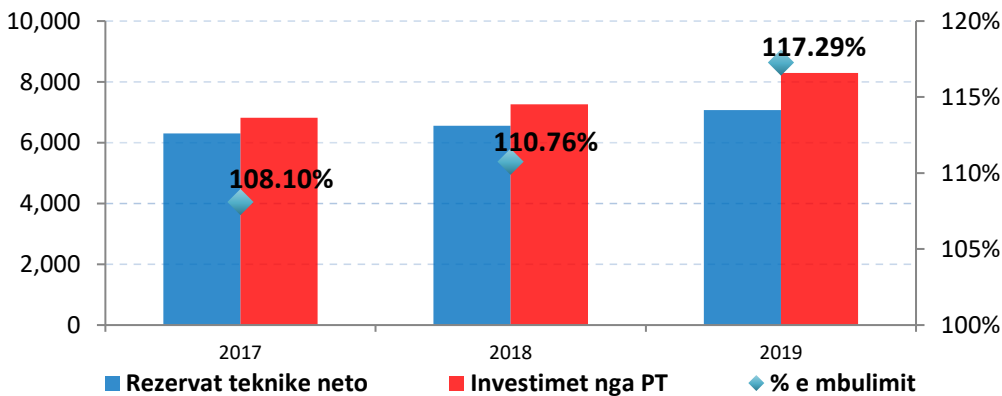
Në strukturën e rezervave teknike pjesëmarrje më të madhe kanë rezervat për dëmet dhe rezervat për premitë e transferueshme, kurse te shoqëritë e sigurimeve që kryejnë punë të sigurimeve në grupin e jetës, pas këtyre kategorive vendin më të rëndësishëm e zë rezerva matematikore (Tabela nr. 12).

3.1.8. Mjetet të cilat i mbulojnë rezervat teknike

Mjetet të cilat i mbulojnë rezervat teknike janë ato mjete të shoqërisë së sigurimeve që shërbejnë për mbulim të obligimeve të ardhshme që dalin nga marrëveshjet e sigurimeve, si dhe për mbulimin e humbjeve të mundshme në raport me ato rrezeqe që lidhen me kryerjen e punëve të sigurimeve, për të cilat shoqëria e sigurimeve është e obliguar të veçojë mjete për mbulim të rezervave neto teknike. Shoqëria e sigurimeve është e obliguar të investojë mjete në madhësi, të paktën, të barabartë me vlerën e rezervave teknike, neto të risigurimit, në përputhje me dispozitatat e Ligjit të supervizionit të sigurimit dhe në përputhje me Rregulloren e llojeve dhe karakteristikave të mjeteve të cilat i mbulojnë mjetet teknike dhe mjetet të cilat e mbulojnë rezervën matematikore, si dhe plasimin e detajuar dhe kufizimin e atyre investimeve dhe vlerësimin e tyre ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 64/11, 127/14, 61/16 dhe 36/19).

Investimet e mjeteve që i mbulojnë rezervat teknike të shoqëritë për sigurim jojetë, në fund të vitit 2019 kapnin vlerë prej 8.29 miliarda denarësh dhe mbulonin 117.29% (2018: 110.76%) të rezervave të përgjithshme neto teknike (Grafiku nr. 9).

Grafiku nr. 9: Mbulimi i rezervave neto teknike të shoqëritë të sigurimit jojetë (milionë denarë; boshti i djathtë - përqindje)

Burimi: AMS

Mjetet të cilat i mbulojnë rezervat teknike të shoqëritë të sigurimit jojetë janë plasuar në letra me vlerë të lëshuara nga Republika e Maqedonisë së Veriut (47.94%), depozita në banka (40.32%), pjesëmarrje në fonde investuese (9.17%) dhe aksione (2.57%). Shumat dhe struktura e investimeve janë dhënë në Tabelën nr. 13.

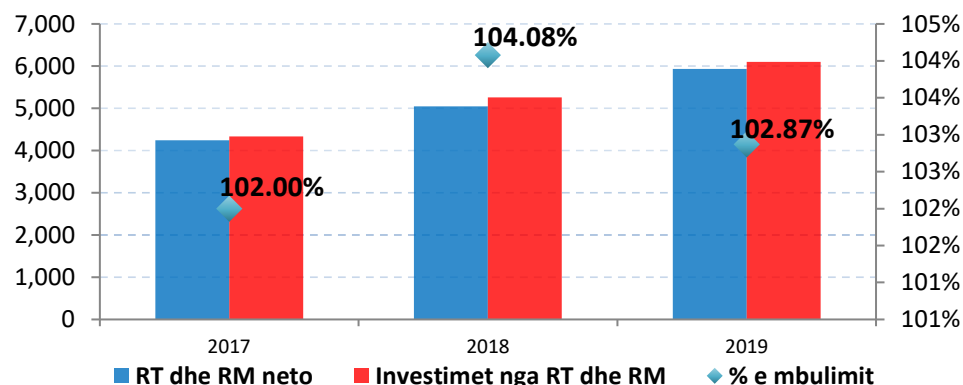
Tabela nr.13: Mjetet që i mbulojnë rezervat teknike të shoqëritë të sigurimit jojetë (mijë denarë)

	2019	2018	2017
Llogari bankare dhe depozita në banka	3,345,592	3,258,311	2,886,140
Letra me vlerë shtetërore	3,977,336	3,370,466	3,364,546
Aksione	213,021	120,472	101,919
LV afatgjata të lëshuara nga BE-ja ose OECD-ja	0	36,407	74,795
Fonde investuese	760,648	474,738	391,001
Gjithsej	8,296,596	7,260,394	6,818,401

Burimi: AMS

Te shoqëritë që punojnë sigurim jetë, investimet e mjeteve nga rezervat teknike dhe rezerva matematikore kapin vlerën prej 6.10 miliarda denarësh dhe kanë mbulim të rezervave neto teknike prej 102.87% (2018: 104.08%) (Grafiku nr.10).

Grafiku nr.10: Mbulimi i rezervave neto teknike te shoqëritë për sigurim të jetës (milionë denarë; boshti djathtas - përqindje)

Burimi: AMS

Shoqëritë e sigurimeve të jetës pjesën më të madhe të mjeteve që e mbulojnë rezervën matematikore e investojnë në letra shtetërore me vlerë të nxjerra nga Republika e Maqedonisë së Veriut (74.77%), depozita në banka (23.84%) fonde investuese (0.64%) dhe në instrumente të tjera financiare (0.75%) (Tabela nr. 14).

Tabela nr.14: Mjetet që i mbulojnë rezervat teknike që i mbulojnë rezervat teknike dhe rezervat matematikore te shoqëritë e sigurimit të jetës (mijë denarë)

	2019	2018	2017
Llogari bankare dhe depozita në banka	1,454,971	1,106,998	922,944
Letra me vlerë shtetërore	4,562,433	4,052,740	3,354,867
Aksione	0	0	0
LV afatgjata të lëshuara nga BE-ja ose OECD-ja	0	0	0
Fonde investuese	38,941	58,879	23,520
Tjetër	45,512	38,272	31,287
Gjithsej	6,101,857	5,256,889	4,332,618

Burimi: AMS

3.1.9. Adekuatshmëria e kapitalit të shoqërive të sigurimeve

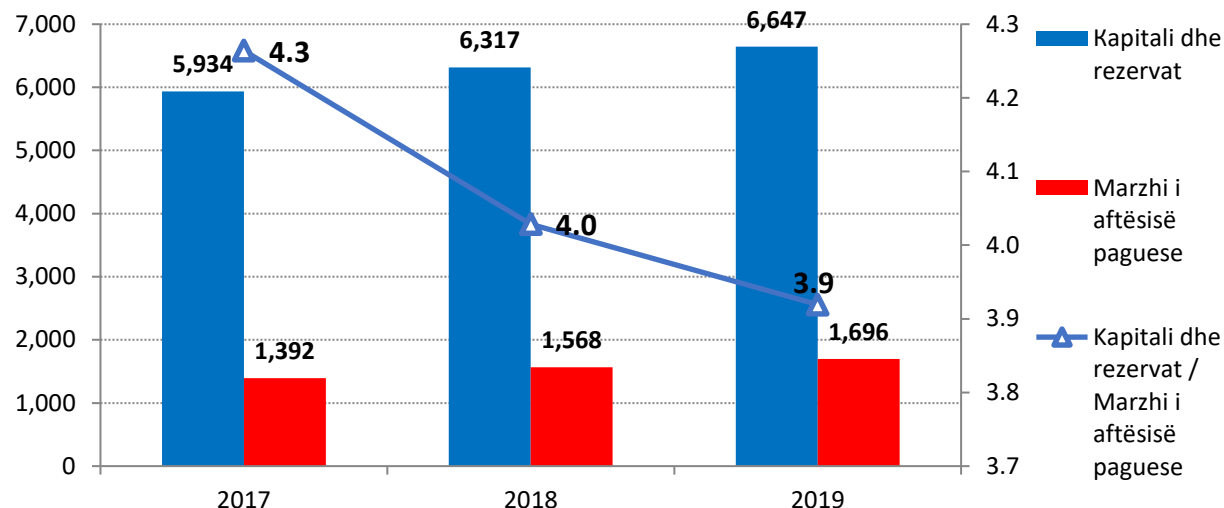
Në përputhje me nenet 75 dhe 76 të Ligjit për supervizion të sigurimit, shoqëritë e sigurimeve duhet ta ruajnë vlerën e kapitalit në madhësinë e nivel të nevojshëm të margjinës së solvencës. Sipas të dhënave të dorëzuara në AMS, në fund të vitit 2019, kapitali i llogaritur i përgjithshëm i shoqërive të sigurimeve⁵ kap vlerën prej 6.65 miliarda denarësh, që përbën rritje prej 5.22% në raport me vitin 2018. Duke e

⁵ Rregullorja e llojeve dhe përshkrimit të paragrafëve që do të merren parasysh gjatë llogaritjeve të kapitalit të shoqërisë së sigurimeve dhe/ose risigurimeve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 5/11, 64/11, 61/16 dhe 170/19")

analizuar sipas grupeve të sigurimit, kapitali i shoqërive të sigurimit jojetë është 5.18 miliarda denarë, kurse e shoqërive të sigurimit të jetës 1,46 miliarda denarë.

Margjina e solvencës, si indikator kryesor i vlerësimit të stabilitetit të sektorit të sigurimeve, është 1.69 miliarda denarë (te siguri jojetë 1.30 miliarda denarë, kurse te siguri i jetës 391 milionë denarë), kështu që kapitali i sektorit të sigurimit është 3.9 herë mbi nivelin e margjinës së solvencës. Lëvizja e kapitalit dhe margjina e nevojshme e solvencës te shoqëritë e sigurimeve jepet në Grafikon nr. 11 .

Grafiku nr.11: Lëvizja e kapitalit dhe margjina e solvencës te shoqëritë e sigurimeve (milionë denarë)

Burimi: AMS

3.1.10. Rezultati financiar nga puna

Gjatë vitit 2019, sektori i sigurimeve realizoi humbje në shumë prej 25.37 milionë denarësh, përkundëjt fitimit të realizuar në shumë prej 352.68 milionë denarësh në vitin 2018 (Grafiku nr. 12).

Shoqëritë për siguri jojetë realizuan humbje prej 125.91 milionë denarësh (2018: fitim prej 269.65 milionë denarësh) që del nga rezultati i shtatë shoqërisë që realizuan fitim në shumë prej 308,03 milionë denarësh dhe katër shoqëri që realizuan humbje në shumë prej 433.94 milionë denarësh.

Me rëndësi të veçantë është analiza e humbjeve në shumë prej 338.55 milionë denarësh, përkatësisht 78.02% nga humbja e përgjithshme, që del nga dy shoqëritë të cilat ndodhën ndërmarrjet (Hall Osiguruvanje SHA Shkup dhe Grave Osiguruvanje Jojetë SHA Shkup)⁶. Këto shoqëri para ndërmarrjes ishin në masa intensive supervizore prej të cilave më relevantet për këtë çështje janë nënvlerësuar rezervat teknike dhe janë mbivlerësuar investimet në patundshmëri. Me ndërmarrjen, pronarët e rinj ndërmorën masa për harmonizim me masat e shqiptuara nga supervizioni me qëllim që të zmadhohen rezervat teknike dhe të harmonizohen vlerat e patundshmërive⁷ në përputhje me rregullat e ndryshuara.

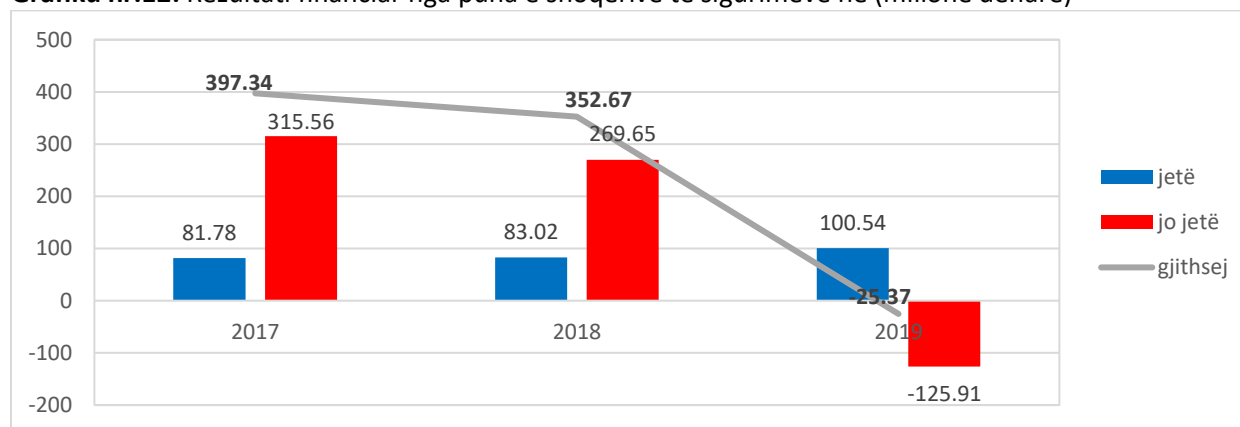
⁶Detaje për ndërmarrjen janë dhënë në kapitullin 3.1 Shoqëri të sigurimeve (f. 8 dhe 9)

⁷ Rregullorja për ndryshim dhe plotësim të Rregullores për plan konten të shoqërive të sigurimeve dhe risigurimeve, miratuar nga Këshilli i Ekspertëve i Agjencisë së Mbikëqyrjes së Sigurimeve, në mbledhjen e mbajtur më 07.08.2019, shpallur në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr.170/2019, dhe Rregullorja për ndryshim dhe plotësim të Rregullores për formën dhe përmbajtjen e raporteve financiare dhe përmbajtjes së detajuar të raportit

Me zbatimin e kujdesshëm të rregullave këto shoqëri sigurimi u ballafaquan me humbje, por përfunduan njëkohësisht dhe rikapitalizimin, duke e përforcuar kështu pozitën kapitale të shkaktuar nga humbja e ndodhur. Nga kjo mund të nxirret përfundimi se bëhet fjalë për ngjarje të njëfishta me efekt përfundimtar të përmirësimit të stabilitetit financiar në sektorin e sigurimeve. Humbjet e ndodhura janë plotësuar me kapital, kështu që pronarët e rinj dëshmuuan interesim serioz që të posedojnë shoqëri të shëndetshme për sigurimet.

Shoqëritë e sigurimeve të jetës realizuan fitim prej 100.54 milionë denarësh (2018: fitim prej 83.02 milionë denarësh) që del si rezultat i tri shoqërive që realizuan fitim prej 123.25 milionë denarësh dhe dy sheqeri që realizuan humbje në shumë prej 22.71 milionë denarësh.

Grafiku nr.12: Rezultati financiar nga puna e shoqërive të sigurimeve në (milionë denarë)

Burime: AMS

3.1.11. Indikatorë të sektorit të sigurimeve

Treguesit në veprimtarinë e sigurimeve përdoren për ndjekje më të mirë të punës së shoqërive të sigurimit.

Koeficienti i dëmeve llogaritet si raport midis dëmeve të ndodhura në këtë periudhë dhe primit, **kurse koeficienti i shpenzimeve** përfaqëson raportin midis shpenzimeve për zbatimin e sigurimit dhe primit. Shuma e këtyre dy koeficienteve e jep **koeficientin e kombinuar**. Më detajisht, sipas grupeve të sigurimit në tabelën nr. 15 janë dhënë koeficientet e bazës bruto dhe të bazës neto, përkatësisht pas izolimit të efektit të risigurimit.

vjetor të punës së shoqërive të sigurimeve dhe/ose risigurimeve, miratuar nga Këshilli i Ekspertëve i Agjencisë së Mbikëqyrjes së Sigurimeve, në mbledhjen e mbajtur më 07.08.2019, shpallur në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 170/2019.

Tabela nr.15: Koeficientet teknike

	2019			2018		
	Koeficient i dëmit	Koeficient i shpenzimeve	Koeficient i kombinuar	Koeficient i dëmit	Koeficient i shpenzimeve	Koeficient i kombinuar
Neto koeficient						
Jojetë	52.50%	51.46%	103.96%	49.40%	50.10%	99.50%
Jetë	76.66%	32.72%	109.38%	75.90%	30.90%	106.70%
Gjithsej	57.63%	47.48%	105.11%	54.80%	46.10%	101.00%
Bruto koeficient						
Jojetë	47.94%	45.44%	93.38%	45.90%	45.00%	90.90%
Jetë	75.60%	32.47%	108.07%	74.70%	31.00%	105.70%
Gjithsej	52.94%	43.09%	96.03%	51.00%	42.50%	93.50%

Burimi: AMS

Norma e kthimit të investimeve (ROI) llogaritet si raport i të hyrave të zvogëluara me shpenzimet e investimeve dhe shumën e investimeve. Norma e kthimit të investimeve në nivel të industrisë për vitin 2019 është 2.46%, që flet se trendi i zvogëlimit të kthimit të investimeve vazhdon (2018: 3.09%). Individualisht, sipas grupeve të sigurimit, vërejmë se norma e kthimit të investimeve të sigurimi jojetë në vitin 2019 është 1.42%, përkundrejt 2.76% të realizuara në vitin 2018, kurse të sigurimi jetë në vitin 2019 kjo normë është 4.00% që përbën rritje në raport me vitin e mëparshëm kur ka qenë 3.63%.

Norma e kthimit nga aktivet (ROA) llogaritet si raport i fitimit neto dhe mjeteve të përgjithshme. Në nivel të industrisë ky indikator është -0.11% që nënkupton zvogëlim në raport me vitin e kaluar kur ka qenë 1.69%. Individualisht, sipas grupeve të sigurimit, norma e kthimit nga aktivet të sigurimi jojetë në vitin 2019 është -0.80%, përkundrejt 1.8% në vitin 2018, kurse sigurimi i jetës në vitin 2019 është 1.22% në raport me vitin e mëparshëm kur ka qenë 1.17%.

Norma e kthimit nga kapitali (ROE) llogaritet si raport i fitimit neto dhe kategorisë kapital dhe rezerva. Në nivel të industrisë ky indikator është -0.36% përkundrejt 5.29% në vitin 2018. Individualisht, sipas grupeve, norma e kthimit të kapitalit të sigurimi jojetë në vitin 2019 është -2.28% që përfaqëson zvogëlim në raport me vitin e kaluar kur ka qenë 5.1%, kurse të sigurimi i jetës në vitin 2019 është 6.29% që flet për zmadhim në krahasim me vitin 2018 kur ka qenë 5.5%.

Koeficienti i borxhit llogaritet si raport i obligimeve të përgjithshme dhe mjeteve të përgjithshme. Ky koeficient dëshmon sa prej mjeteve janë financuar nga obligimet (rezervat teknike dhe obligimet e tjera) pa u përfshirë kapitali dhe rezervat ligjore. Në vitin 2019 ky koeficient ka qenë 70.2%, për përbën zmadhim në raport me vitin 2018 kur ka qenë 68.7%.

Pasqyrë e të gjithë këtyre indikatorëve financiarë është dhënë në Tabelën nr. 16.

Tabela nr.16: Indikatorë financiarë

	2019				2018			
	ROI	ROA	ROE	Borxhi	ROI	ROA	ROE	Borxhi
Jojetë	1.42%	-0.80%	-2.28%	64.72%	3.09%	1.89%	5.19%	63.78%
Jetë	4.00%	1.22%	6.29%	80.66%	3.63%	1.26%	5.63%	78.64%
Gjithsej	2.46%	-0.11%	-0.36%	70.23%	3.31%	1.69%	5.29%	68.66%

Burimi: AMS

3.2. NDËRMJETËSIMI NË SIGURIME

Roli i ndërmjetësimit në shitje ka ndikim gjithnjë dhe më të madh në sektorin e sigurimeve. Gjatë vitit 2019 46.61% (2018: 48.74%) e PBP-së së realizuar është realizuar nëpërmjet shitjes së drejtpërdrejtë nga shoqëritë e sigurimeve, kurse 53.39% (2018: 51.26%) janë realizuar nga kanalet indirekte të ndërmjetësimit (Tabela nr. 17).

Tabela nr.17: Struktura e kanaleve të shitjes së polisave sipas PBP-së të realizuar (mijë denarë)

	2019	%	2018	%	2017	%
Shitja e drejtpërdrejtë	4,933,179	46,61%	4.838.893	48,74%	4.551.392	50.62%
Shoqëritë sigurimi brokere	3,135,577	29,63%	2.745.963	27,66%	2.380.037	26.47%
Përfaqësuesit në sigurimet	1,046,595	9,89%	1.053.116	10,61%	991.211	11.02%
Shoqëritë për përfaqësim në sigurim	898,496	8,49%	858.660	8,65%	829.413	9.22%
Bankat	508,507	4,80%	371.757	3,74%	193.260	2.15%
Agjencitë turistike	32,593	0,31%	34.198	0,34%	34.674	0.39%
Kanalet e tjera të shpërndarjes	17,823	0,17%	15.937	0,16%	5.019	0.06%
Sallon automobilash	10,633	0,10%	9.041	0,09%	7.071	0.08%
Gjithsej	10,583,403	100,00%	9.927.565	100,00%	8.992.077	100.00%

Burimi: AMS

3.2.1. Përfaqësimi në sigurimet

Përfaqësimi në sigurimet paraqet përgatitje dhe lidhje të marrëveshjeve për sigurim, në emër dhe për llogari të një apo më shumë shoqërive të sigurimeve, për prodhimet e sigurimit të cilat nuk janë konkurrencë midis tyre. Përfaqësimi në tregun e sigurimit në Republikën e Maqedonisë së Veriut kryhet nëpërmjet përfaqësuesve në sigurime – persona fizikë, shoqëri për përfaqësim në sigurime dhe banka të cilat kanë marrë leje për kryerjen e punëve për përfaqësim në sigurime. Nëpërmjet këtyre kanaleve, në vitin 2019 janë realizuar 23.8% të PBP-së (2018: 23.6%), përkatësisht 2.51 miliarda denarë (2018: 2.34 miliarda denarë) që përfaqëson rritje prej 7.34% në raport të vitit të kaluar.

Përfaqësimi në sigurime nëpërmjet personave fizikë, kryhet në bazë të licencës së AMS-së që e kanë marrë pas dhënies paraprake të provimit për ushtrimin e punëve për përfaqësim në sigurim. Në PBP në e përgjithshme përfaqësimi në sigurim nëpërmjet personave fizikë merr pjesë me 9.9%, kështu që në vitin

2019 numri i përfaqësuesve të cilët kanë licencë nga AMS-ja është 1,508. Regjistri i të gjithë përfaqësuesve aktivë në sigurim gjendet në faqen e internetit të AMS-së⁸.

Numri i shoqatave për përfaqësim në sigurim në vitin 2018 u zvogëlua me dy shoqëri për përfaqësim në sigurim (Vendimi për përfundim të lejes për kryerje të punëve të përfaqësimit në sigurim të MAKO AC dhe të L.I.F.E.), kurse i është dhënë leje për punë një shoqërie të re për përfaqësim në sigurim (DZO SIGURIMI IM), përkatësisht gjatë vitit 2019 në tregun e sigurimeve veprojnë aktivisht dhjetë shoqëri për përfaqësim (Tabela nr. 18). Në PBP-në e përgjithshme shoqëritë për përfaqësim në sigurime në vitin 2019 kanë marrë pjesë me 898.49 milionë denarë ose 8.49% nga ndërmjetësimi i përgjithshëm (2018: 8.65%), por edhe pse ka zvogëlim të pjesëmarrjes relative, vërehet rritje prej 4,64% në raport me vitin e kaluar (2018: 858.66 milionë denarë).

Gjithashtu, përfaqësimi në sigurim mund të kryejë edhe banka e cila ka marrë leje për ushtrimin e punëve të përfaqësimit në sigurim nga Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë së Veriut, ndërsa me pëlqim paraprak nga AMS-ja. Në vitin 2019 u është dhënë pëlqim për kryerjen e punëve të përfaqësimit 3 bankave (Komerccijallna banka SHA Shkup, Uni Banka SHA Shkup dhe TTK banka SHA Shkup) dhe një Vendim për tërheqje të pëlqimit për kryerjen e punëve të përfaqësimit për Ohridska banka SHA Shkup, kështu numri i bankave në raport me vitin e kaluar është zmadhuar me dy banka, përkatësisht në fund të vitit 2019, në domenin e bankave të cilat kanë leje për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sigurime, funksionojnë 7 banka, (2018: 5) dhe marrin pjesë me 508.50 milionë denarë ose 4.80% në PBP-në e përgjithshme, që përfaqëson rritje enorme prej 36.78% në raport me vitin e kaluar (2018: 371.75 milionë denarë).

Tabela nr.18: Regjistri i shoqërive të përfaqësimit në sigurim dhe banka

Emërtimi i shoqërisë	
1	Shoqëri për përfaqësim në sigurime AKTIVA OSIGURUVANJE SHA Shkup
2	Shoqëri për përfaqësim në sigurime TREND-MR SHA Shkup
3	Shoqëri aksionare për përfaqësim në sigurime LAJON INS SHA Shkup
4	Shoqëri për përfaqësim në sigurime REA INSHURENS GRUP SHA Shkup
5	Shoqëri aksionare për përfaqësim në sigurime SAFE LIFE Maqedonia SHA Shkup
6	Shoqëri për përfaqësim në sigurime FORTIS SHA Shkup
7	Shoqëri për përfaqësim në sigurime LAJF VIZION SHA Shkup
8	Shoqëri për përfaqësim në sigurime MIKU JUAI (VASH PRIJATEL) SHA Prilep
9	Shoqëri aksionare për përfaqësim në sigurime FEMILI PARTNER SHA Shkup
10	Shoqëri aksionare për përfaqësim në sigurime SIGURIMI IM (MOE OSIGURUVANJE) SHA Shkup
11	Shparkase banka SHA Shkup
12	NLB Tutunska banka SHA Shkup
13	HALLK banka SHA Shkup
14	Stopanska banka SHA Shkup
15	Komerccijallna banka SHA Shkup
16	UNI banka SHA Shkup
17	TTK banka SHA Shkup

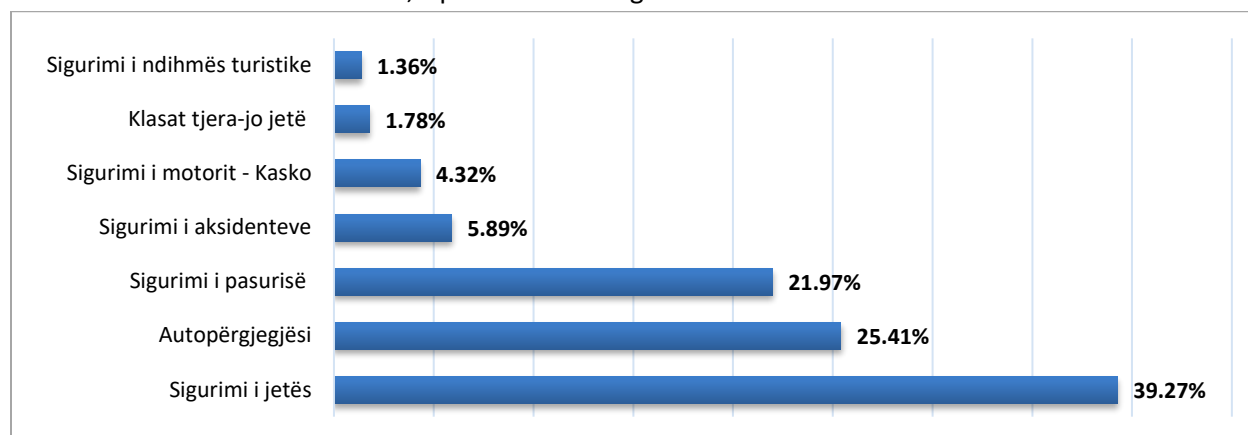
Burimi: AMS

⁸http://aso.mk/wp-content/uploads/2019/12/registar_licenzirani-zastapniczi-vo-osiguruvanje-12-2019.pdf

Gjatë vitit 2019 nëpërmjet shoqërive të përfaqësimit në sigurim janë bërë 87,826 marrëveshje për sigurim (polisa) (2018: 87,730), që përfaqëson zvogëlim prej 0.11% në raport të vitit të mëparshëm. Nëpërmjet bankave, në vitin 2019 janë bërë 138,278 marrëveshje për sigurime (2018: 81,288), që përbën rritje prej 70.11% në raport me vitin e kaluar.

Shpërndarja e PBP-së së përgjithshme, sipas klasave të sigurimit, kurse është realizuar nga shoqëritë për përfaqësim dhe bankat është paraqitur në Grafikon nr. 13.

Grafiku nr.13: Struktura e PBP-së, sipas klasave të sigurimeve

Burimi: AMS

3.2.1. Punë brokere të sigurimeve

Punët brokere të sigurimeve nënkuptojnë ndërmjetësim në dakordimin e mbulimit të sigurimit dhe risigurimit, si dhe gjatë realizimit të kërkesave të dëmshpërblimit pas ndodhjes së ngjarjes dëmtuese të siguruar te shoqëritë e sigurimeve dhe risigurimeve, në emër dhe në llogari të klientëve. Nëpërmjet këtij kanali të shpërndarjes, shoqatat për punë brokere të sigurimit në vitin 2019 kanë realizuar 29.63% të PBP-së (2018: 27.66%), përkatësisht 3.13 miliarda denarë (2018: 2.74 miliarda denarë) që përbën rritje prej 14.19% në raport me vitin e kaluar.

Në fund të vitit 2019 në tregun e sigurimeve kanë vepruar 39 shoqëri brokere të sigurimit (2018: 37), (Tabela nr. 19). Gjatë vitit 2019 është dhënë leje për punë të katër shoqërive të reja brokere të sigurimit (Shoqëria brokere e sigurimit MAKOAS BROKER SHA Strumicë, Shoqëri brokere e sigurimit SMART MANI SOLLUSHNS SHA Shkup, Shoqëria brokere e sigurimit IBIS OSIGURUVANJE SHA Strumicë, Shoqëria brokere e sigurimit ALFA BROKER SHA Kumanovë), dhe deri në fund të vitit 2019 të gjithë kanë filluar me kryerjen e punëve brokere të sigurimit, kurse është marrë leja për ushtrim të Shoqërisë brokere të sigurimit K MK BROKER SHA Shkup, dhe është nxjerrë vendim për përfundim të lejes për kryerjen e punëve brokere të sigurimit për Shoqërinë brokere të sigurimit ENSA BROKER SHA Shkup.

Tabela nr.19: Regjistër i shoqërive brokere të sigurimit

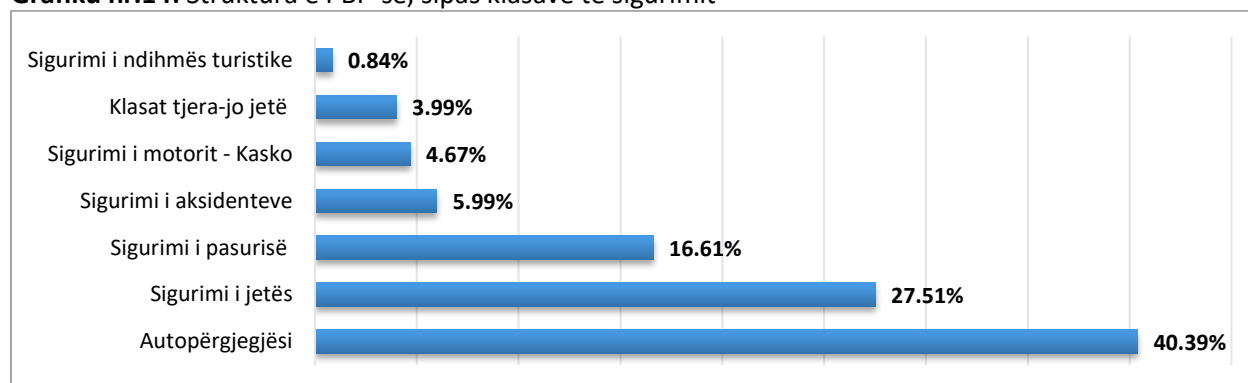
Emërtimi i shoqërisë	
1	Shoqëri aksionare brokere e sigurimit EUROEKSPERTS Shkup
2	Shoqëri brokere e sigurimit EUROMAK BROKER SHA Shkup
3	Shoqëri brokere e sigurimit IN BROKER SHA Shkup
4	Shoqëri aksionare brokere e sigurimit BFP SHA Shkup
5	Shoqëri brokere e sigurimit MOBILITI BROKER SHA Shkup
6	Shoqëri brokere e sigurimit SEDA BROKER SHA Shkup
7	Shoqëri brokere e sigurimit SIGURIMI YNË (NASHE OSIGURUVANJE) SHA Koçani
8	Shoqëri brokere e sigurimit JDB BROKER SHA Shkup
9	Shoqëri brokere e sigurimit DELTA INS BROKER SHA Shkup
10	Shoqëri aksionare brokere e sigurimit A-TIM Shkup
11	Shoqëri brokere e sigurimit LEGRA SHA Shkup
12	Shoqëri brokere e sigurimit POLISA PLUS SHA Shkup
13	Shoqëri brokere e sigurimit AMG PREMIUM SHA Shkup
14	Shoqëri brokere e sigurimit SUPER BROKER SHA Shkup
15	Shoqëri brokere e sigurimit KORAB INS SHA Shkup
16	Shoqëri brokere e sigurimit NOV OSIGURITELEN BROKER SHA Shkup
17	Shoqëri brokere e sigurimit CERTUS SHA Shkup
18	Shoqëri brokere e sigurimit STM Broker Plus SHA Shkup
19	Shoqëri brokere e sigurimit AM Broker SHA Shkup
20	Shoqëri brokere e sigurimit MEGA BROKER SHA Shkup
21	Shoqëri brokere e sigurimit CVO Broker SHA Shkup
22	Shoqëri brokere e sigurimit ASUC Broker SHA Shkup
23	Shoqëri brokere e sigurimit SAFE INVEST SHA Shkup
24	Shoqëri brokere e sigurimit VIA BROKER SHA Gllumovë Shkup
25	Shoqëri aksionare brokere e sigurimit VEBER GMA SHA Manastir
26	Shoqëri brokere e sigurimit MAK TREND BROKER SHA Shkup
27	Shoqëri brokere e sigurimit SN OSIGURITELEN BROKER SHA Manastir
28	Shoqëri aksionare për kryerjen e punëve brokere të sigurimit PORSHE BROKER Shkup
29	Shoqëri brokere e sigurimit XHOKER INS BROKER SHA Gjevgjeli
30	Shoqëri brokere e sigurimit EOS BROKER SHA Shkup
31	Shoqëri brokere e sigurimit PETROLL – OIL BROKER SHA Shkup
32	Shoqëri brokere e sigurimit AURON BROKER SHA Strugë
33	Shoqëri brokere e sigurimit RRIZIKO OSIGURUVANJE SHA Shkup
34	Shoqëri brokere e sigurimit VIN BROKER SHA Shkup
35	Shoqëri brokere e sigurimit BROLINS SHA Shkup
36	Shoqëri brokere e sigurimit MAKOAS BROKER SHA Strumicë
37	Shoqëri brokere e sigurimit SMART MANI SOLLUSHNS SHA Shkup
38	Shoqëri brokere e sigurimit IBIS OSIGURUVANJE SHA Strumicë
39	Shoqëri brokere e sigurimit ALFA BROKER SHA Kumanovë

Burimi: AMS

Në këtë periudhë shoqëritë brokere të sigurimit kanë realizuar shitje të 335,253 polisave (2018: 302,690), që përbën zmadhim prej 8.2% në raport me vitin e kaluar.

Shpërndarja e PBP-së së përgjithshme, sipas klasave të sigurimit, që është realizuar nga shoqëritë brokere të sigurimeve, është dhënë në Grafikon nr. 14.

Grafiku nr.14: Struktura e PBP-së, sipas klasave të sigurimit

Burimi: AMS

3.3. BYROJA NACIONALE E SIGURIMIT

Në përputhje me Ligjin për sigurim të obliguar në transport, Byroja Nacionale e Sigurimit (në tekstin e mëposhtëm. "BNS") i kryen punët e parapara me marrëveshjet ndërkombëtare për sigurim të pronarëve dhe përdoruesve të mjeteve motorike, nga përgjegjësia në qarkullim (kartoni i gjelbër) dhe i përfaqëson shoqëritë e sigurimeve të Republikës së Maqedonisë së Veriut në organizatat dhe institucionet ndërkombëtare të sigurimeve. BNS-ja, jep dhe shtyp karta të gjelbra ndërkombëtare për nevojat e anëtarëve, mban evidencën statistikore dhe kryen përpunim statistikor të të dhënave statistikore të shoqërive të sigurimit, vendos dhe mban sistem qendror mbi evidencën e polisave dhe dëmeve nga përdorimi i mjeteve motorike.

BNS-ja është anëtare e Këshilli të Byrove në Bruksel që nga viti 1994, i cili ka për qëllim të lehtësojë qarkullimin rrugor ndërkombëtar të mjeteve motorike dhe shoqëruese, nëpërmjet sigurimit nga përgjegjësia për dëme të shkaktuara nga persona të tretë, sipas kushteve të cilat janë përcaktuar në vendin e vizituar dhe garanton se personave të dëmtuar në rast të fatkeqësisë rrugore do t'u kompensohet dëmi i ndodhur me përdorim të mjetit motorik, me zbatim të legjislacionit nacional të atij vendi. Njëkohësisht, si anëtare e Këshillit, BNS-ja merr pjesë në punën e Grupit Evropian Juglindor ku marrin pjesë vendet nga rajoni.

Në BNS janë anëtare njëmbëdhjetë shoqëri sigurimesh, përkatësisht të gjitha shoqëritë për sigurim jojetë në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

Në raportin për punën të cilin BNS-ja e dorëzoi në AMS, në përputhje me nenin 54 paragrafi (3) i Ligjit për sigurim të obliguar në transport, është pasqyruar puna financiare e BNS-së dhe puna financiare e Fondit Garantues për vitin 2019.

Gjendja më 31.12.2019, mjetet e përgjithshme të BNS-së është 316,4 milionë denarë, prej të cilave 194.3 milionë se mjetet aktuale, kurse 122.1 milionë të tjerat lidhen me mjetet joaktuale dhe në krahasim me vitin e kaluar shënojnë zmadhim prej 4.6%. Në mjetet e përgjithshme të BNS-së, pjesëmarrje më të madhe prej 55.62% zënë depozitat në banka, pastaj vijnë kërkesat e shoqërive të sigurimeve me 36.09% dhe investimet në letrat me vlerë me 3.37%. Në obligimet dhe kapitalin e përgjithshëm të BNS-së në vitin 2019,

kapitali ka marrë pjesë me 60.40%, kurse obligimet me 39.43%. Në vitin 2019 BNS-ja ka realizuar fitim në shumë prej 1,282 mijë denarë (viti 2018: fitim prej 2,701 mijë denarë).

3.3.1. Fondi garantues i BNS-së

BNS-ja, në përputhje me nenin 58 të Ligjit për sigurim të obligueshëm në transport, formon Fond Garantues i cili shërben për pagim të:

1. dëmeve të ndodhura në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut nga mjete motorike dhe shoqëruese të panjohura dhe të pasiguruara, varka dhe anije me fuqi motorike të pasiguruara, si dhe mjete të pasiguruara të aviacionit;
2. dëmeve të shkaktuara në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut nga mjete të transportit të regjistruara për transport të udhëtarëve në qarkullimin publik, për të cilat pronarët nuk kanë bërë marrëveshje sigurimi të udhëtarëve nga pasojat e rastit aksidental - aksident;
3. dëmeve nga sigurimet e obligueshme për të cilat personat e dëmtuar nuk mund t'i marrin pagesat për shkak të përfundimit me punë të shoqërisë së sigurimeve me të cilën është bërë marrëveshje për sigurim, ku paguhet vetëm ajo pjesë e dëmit i cili nuk është kompensuar pasuria e falimentimit të shoqërisë së sigurimeve; dhe
4. dëmeve nga mjetet motorike të siguruara të cilat kanë prejardhje nga territori i Republikës së Maqedonisë së Veriut, për të cilat në përputhje me Marrëveshjen e Kretës dhe marrëveshjet e tjera ndërkombëtare i garanton Byroja Nacionale e Sigurimit.

Puna e Fondit Garantues bazohet në Ligjin për sigurim të obligueshëm në transport, si dhe Rregulloren për formim dhe përdorim të Fondit Garantues dhe Udhëzimit për mbajtjen e evidencës dhe mënyrën e pagesës së mjeteve nga Fondi Garantues, të miratuar nga MBS-ja.

Tabela nr.20: Pjesëmarrja në Fondin Garantues sipas shoqërive të sigurimit për periudhën 01.01.-31.12.2019 (denarë)

Emri i shoqërisë së sigurimeve	PBP-ja e përgjithshme për të gjitha sigurimet e obligueshme	% pjesëmarrja në PBP për të gjitha sigurimet e obligueshme	Pjesëmarrje në Fondin Garantues
Triglav	576,888,659	12.67%	23,370,686
Winer	527,344,000	11.58%	21,363,552
Unika	501,155,902	11.01%	20,302,630
Polisa e sigurimit	465,387,833	10.22%	18,853,608
Sava	423,706,626	9.31%	17,165,036
Eurolink	414,352,662	9.10%	16,786,092
Evroins	406,174,085	8.92%	16,454,764
Hall osiguruvanje	367,091,294	8.06%	14,871,458
Grave jojetë	333,958,819	7.33%	13,529,208
Maqedonia	271,962,287	5.97%	11,017,629
Kroacia jojetë	265,162,000	5.82%	10,742,138
Gjithsej	4,553,184,167	100.00%	184,456,801

Burimi: Raporti i punës i BNS-së për 2019

Shoqëritë e sigurimeve të cilat kryejnë punë të obligueshme të sigurimeve nga autopërgjegjësia janë të detyruara të paguajnë mjete në Fondin Garantues në shumë proporcionale me primin e realizuar sipas klasave të veçanta të sigurimit të obligueshëm nga autopërgjegjësia në tremujorin paraprak, për tremujorin vijues gjatë vitit aktual.

Në përputhje me vendimin e Këshillit Drejtues të BNS-së, çdo vit kalendarik kryhet shpërndarje e re e mjeteve të Fondit Garantues në madhësi prej 3.000.000 denarësh, sipas përqindjes së pjesëmarrjes së shoqërisë së sigurimeve në primin e përgjithshëm të polisës për të gjitha sigurimet e obligueshme. Për vitin 2019, pjesëmarrja në Fondin Garantues sipas shoqërive të sigurimeve është dhënë në Tabelën nr. 20.

3.3.2. Rimbursimi i dëmeve nga Fondi Garantues

Në përputhje me nenin 60 paragrafi 4 të Ligjit për siguri të obliguara në transport, shoqëria e sigurimeve që ka kryer përpunim dhe pagesë të kërkesës për kompensim të dëmit, ka të drejtë të kthimit të mjeteve të paguara nga mjetet e Fondit Garantues.

Nga mjetet e Fondit Garantues nuk kompensohen dëmet e ndodhura nga përdorimi i mjeteve motorike të huaja të pasiguruara që qarkullojnë në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, kurse për të cilat vlejnë marrëveshjet e veçanta ndërkombëtare të cilat nënshkruen është Republika e Maqedonisë së Veriut.

Tabela nr.21: Dëme të paraqitura dhe të pranuar për rimbursim të Fondit Garantues për periudhën 01.01.2019- 31.12.2019

Emri i shoqërisë së sigurimeve	Numri i dëmeve të paraqitura për rimbursim	Numri i dëmeve të pranuar në Fondin Garantues	Dëme të pranuar në Fondin Garantues (dëme+gjendje) shuma në denarë
Maqedonia	104	100	21,007,647
Evroins	88	88	15,604,359
Unika	86	86	10,650,449
Grave jojetë	84	84	21,137,681
Polisa e sigurimti	81	81	8,676,990
Trigllav	78	78	12,550,334
Winer	69	69	7,267,209
Sava	65	65	10,366,454
Eurolink	61	61	7,580,773
Kroacia jojetë	52	52	8,242,231
Hallk osiguruvanje	46	45	5,367,274
Gjithsej	814	809	128,451,401

Burimi: Raporti i punës i BNS-së për 2019

Në vitin 2019 në BNS nga shoqëritë e sigurimeve janë paraqitur 814 dëme për rimbursim, prej të cilave 809 dëme në shumë prej 129,451 milionë denarësh janë pranuar dhe rimbursuar.

Numri i dëmeve të paraqitura për rimbursim në Fondin Garantues në vitin 2019 (814) është zvogëluar me 39 dëme në krahasim me vitin 2018 (853), përkatësisht shënon zvogëlim prej 4.57%.

Dëmi mesatar i paguar në vitin 2019 është 158,778 denarë dhe ai shënon zvogëlim prej 0.18% në raport me dëmin mesatar të paguar në vitin 2018 (2018: 159,065 denarë).

Numri i dëmeve të paraqitura dhe të pranuar për rimbursim nga Fondi Garantues gjatë vitit 2019, si dhe shuma e dëmeve të pranuar janë dhënë në Tabelën nr. 21.

AGJENCIA E MBIKËQYRJES SË SIGURIMEVE

Kryetari i Këshillit të Ekspertëve

Kërste Shajnoski

Numër 08-396/1

Shkup

19.06.2020